

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Regionalt miljøtilskudd i jordbruket

RMP 2023

VEILEDNINGSHEFTE

Søknadsfrist 15. oktober

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

fmvtpost@statsforvalteren.no / Telefon: 33 37 10 00 / www.statsforvalteren.no

Oversikt over tilskudd til tiltak som fremmer miljøgoder

Tiltak	Tiltaks- klasser	Enhet	Foreløpig sats kr		
			Visse områder	Alle områder	SIDE
Kulturlandskap					
Drift av bratt areal	Overflate- og fulldyrka helning 1:3	dekar	300		11
	Overflate- og fulldyrka helning 1:5	dekar	200		11
	Beiting i kombinasjon med beitepussing helning 1:3	dekar	125		11
	Beiting i kombinasjon med beitepussing helning 1:5	dekar	75		11
Drift av beitelag	Storfe/hest	dyr		20	12
	Småfe	dyr		15	12
Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark	Beiting	dekar	150		13
Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark	Storfe/hest	dyr	1 500		14
	Småfe	dyr	400		14
Slått av verdifulle jordbruks-landskap	Slått	dekar	200		15
Skjøtsel av gårdsdammer	Gårdsdam	stk		800	15
Biologisk mangfold					
Slått av slåttemark	Svært viktig	dekar		2 000	16
	Viktig	dekar		2 000	16
	Lokalt viktig	dekar		2 000	16
Skjøtsel av trua naturtyper	Slått/rydding	dekar		500	17
	Beiting	dekar		250	17
Skjøtsel av styvingstrær	Tre	stk		800	18
Soner for pollinerende insekter	Egen stripe, generell frøblanding	meter	10		19
	Egen stripe, regional frøblanding	meter	15		19
	Tilgrensende kantsone	meter	15		19
Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl	Høy tilrettelegging	dekar	1 000		22
	Lav tilrettelegging	dekar	300		22

Forsidebilder:

Brattlendt eng på slåttemark – Tuddal – foto: Ivar T. Dahl

Akkersvannet – Foto: Ove Bergersen (NIBIO)

Tiltak	Tiltaks- klasser	Enhet	Foreløpig sats kr		
			Visse områder	Alle områder	SIDE
Kulturminner og kulturmiljøer					
Drift av seter	Levering til meieri, 4-6 uker	seter		80 000	23
	Levering meieri, 6 uker eller mer	seter		100 000	23
	Egen foredling, 4-6 uker	seter		95 000	23
	Egen foredling, 6 uker eller mer	seter		115 000	23
Besøksseter	Besøksseter	seter		70 000	23
Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner	Slått	dekar		500	24
	Beiting	dekar		350	24
Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer	Steingjerder	meter		5	25
	Bakkemurer	meter		5	25
Skjøtsel av kulturhistoriske områder	Slått/rydding	dekar	500		26
	Beiting	dekar	250		26
Friluftsliv					
Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet	Lav tilrettelegging	meter		10	27

Oversikt over tilskudd til tiltak som reduserer utslipp

Tiltak	Tiltaksklasser	Enhet	Foreløpig sats kr		
			Prioriterte områder	Andre områder	SIDE
Avrenning til vann					
Ingen jordarbeiding om høsten	Erosjonsrisikoklasse 1	dekar	100	40	28
	Erosjonsrisikoklasse 1 med dråg	dekar	140	60	28
	Erosjonsrisikoklasse 2	dekar	140	60	28
	Erosjonsrisikoklasse 2 med dråg	dekar	235	120	28
	Erosjonsrisikoklasse 3	dekar	250	120	28
	Erosjonsrisikoklasse 4	dekar	300	170	28
Gras på arealer utsatt for erosjon	Erosjonsrisikoklasse 3 og 4	dekar	100		29
Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer	Vassdragsnært flomutsatt areal	dekar	120	70	30
Direktesådd høstkorn og høstoljvekster	Lett harving etterfulgt av såing	dekar	170	90	31
	Direktesådd høstkorn og høstoljvekster	dekar	230	150	31
Grasdekte vannveier og grasstriper i åker	Korn/oljvekster/belgvekster/fôrmais	meter	40	20	32
	Potet/grønnsaker	meter	60	30	32
Grasdekt kantsone i åker	Korn/oljvekster/belgvekster/fôrmais	meter	20	10	33
	Potet/grønnsaker	meter	45	25	33

Tiltak	Tiltaksklasser	Enhet	Foreløpig sats kr	
			Alle områder	SIDE
Utslipp til luft				
Nedlegging av husdyrgjødsel	Nedlegging i voksende kultur	dekar	50	34
	Nedlegging og nedmolding innen 2 timer i åpen åker	dekar	55	34
	Nedlegging og nedmolding innen 18 timer i åpen åker	dekar	50	34
Nedfelling av husdyrgjødsel	Nedfelling i voksende kultur	dekar	50	35
	Nedfelling i åpen åker	dekar	50	35
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	Tilførselsslange	dekar	50	35
Plantevern				
Ugrasharving i korn og frøvekster	Ugrasharving	dekar	100	36
Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer	Flamming	dekar	150	36
	Mekanisk ugrasbekjempelse	dekar	150	36
Jord og jordhelse				
Fangvekster som underkultur	Hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/ fôrmais	dekar	220	37
	Hovedvekst grønnsaker/poteter	dekar	370	37
Fangvekster sådd etter høsting	Hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/ fôrmais	dekar	320	38
	Hovedvekst grønnsaker/poteter	dekar	370	38
Bruk av egenprodusert kompost	Kompost	dekar	300	39
Spredning av biokull	Biokull	kg	15	40
Miljøavtale og klimarådgiving				
Miljøavtale	Trinn 1	dekar	200	41
Klimarådgiving	En -til-en rådgiving	stk	6 000	43
	To-til-en rådgiving	stk	8 000	43
	Grupperådgiving	stk	2 000	43

RMP-forskriften finner du som vedlegg i heftet.
Se også våre nettsider [her](#).

Nytt fra 2023

Regionale miljøtilskudd forvaltes av Statsforvalteren gjennom Regionalt miljøprogram. Programmet rulleres hvert fjerde år, og det nye Regionale miljøprogram gjelder i perioden 2023-2026.

Tilhørende det regionale miljøprogrammet utarbeides det en 'Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Vestfold og Telemark'. Forskriften inneholder alle tiltak det kan søkes tilskudd til i fylket. Forskriften som gjelder fra 2023 er med som vedlegg til dette dokumentet.

Fra 2023 er det noen endringer i forskriften, noen tiltak er nye, noen har gått ut, og tiltaksklasser eller vilkår kan være endret.

Fra 2023 finnes det et nytt miljøtema 'jord og jordhelse'. Fangveksttiltakene er nå plassert under dette temaet.

Her følger en kort oppsummering av de viktigste endringer som gjelder fra 2023:

FREMME MILØGODER

Kulturlandskap

Drift av bratt areal (§ 4): To nye tiltaksklasser som gir tilskudd til en kombinasjon av beiting og beitepussing.

Biologisk mangfold

Soner for pollinerende insekter (§ 13): Tiltaket er utvidet, og gjelder nå også skjøtsel av soner utenfor, men tilgrensende til jordbruksareal. I tillegg har det kommet nye tiltaksklasser som skiller mellom en generell frøblanding, og en regional frøblanding.

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl (§ 14): Nytt tiltak som gir tilskudd til tilrettelegging for viper i utvalgte områder etter avtale med Statsforvalteren.

Tiltaket 'Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer' er ikke lenger med som et RMP-tiltak i vårt fylke.

Kulturminner og kulturmiljøer

Besøkssteder (§ 16): Nytt tiltak som gir tilskudd til seter som har spesifikk som formål å formidle kultur og jordbrukstradisjoner.

Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer (§ 18): Tiltaket er utvidet og gjelder nå også bakkemurer.

Skjøtsel av kulturhistoriske områder (§ 19): Se oppdatert beskrivelse av områdene.

Foto: Aud Torild Stensrød, kulturlandskap Vinje kommune

REDUSERE MILJØBELASTNING

Avrenning til vann

Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer (§ 23): Nytt tiltak som stimulerer til ingen jordarbeiding på vassdragsnære arealer som er flomutsatt.

Direktesådd høstkorn og høstoljevekster (§ 24): Tiltaket er utvidet med en tiltaksklasse som tillater lett harving før såing.

Utslipp til luft

Tiltaket 'nedlegging og nedfelling av husdyrgjødsel' som gjald tom 2022, har nå blitt to forskjellige tiltak:

Nedlegging av husdyrgjødsel (§ 27): Nye tiltaksklasser er innført. Tiltaksklassene skiller mellom kulturer, og maksimalt antall timer før nedmolding.

Nedfelling av husdyrgjødsel (§ 28): Nye tiltaksklasser er innført som skiller mellom kulturer. Tiltaket har ingen nedmoldingskrav.

Plantevern

Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer (§ 31): Tiltaksklasse 'flaming' er tilbake.

Jord og jordhelse

Fangvekst som underkultur (§ 32): Tiltaket har fått to tiltaksklasser som skiller mellom ulike kulturer.

Fangvekst sådd etter høsting (§ 33): Tiltaket har fått to tiltaksklasser som skiller mellom ulike kulturer.

Bruk av egenprodusert kompost (§ 34): Nytt tiltak som stimulerer til bruk av egenprodusert kompost.

Spredning av biokull (§ 35): Nytt tiltak som stimulerer til spredning av biokull i åpen åker.

Miljøavtale og klimarådgiving

Miljøavtale (§ 36): Miljøavtalen gjelder nå i nedbørfeltene/tiltaksområdene Bergsvannet i Eidsfoss, Hillestadvannet, Revovannet, Borrevannet, Akersvannet, Goksjø, Viksfjord, Børsesjø og Leirkup. Tiltakene som må gjennomføres er endret.

Foto: Hilde Marianne Lien

Miljøprogram for Vestfold og Telemark

Vestfold og Telemark har [Regionalt miljøprogram \(RMP\)](#) gjeldende for 2023 – 2026. Miljøprogrammet er utarbeidet av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i nært samarbeid med næringsorganisasjonene, landbruksrådgivingen, kommunene og fylkeskommunen i vårt fylke. Instruks fra Landbruksdirektoratet legger føringer for innhold og vilkår i de ulike tilskuddsordningene og for hvilke tilskuddsordninger som kan velges for fylket.

Bidra til bedre miljø!

Det er mange områder med verdifulle kulturlandskap i fylket vårt. Disse inneholder også stort naturmangfold og viktige kulturminner. Flere av vassdragene i Vestfold og Telemark er påvirket av jordbruksdrift, og har ikke god nok miljøtilstand. Oslofjorden må avlastes for avrenning av jord og næringsstoffer. Jordbruket må ha økt oppmerksomhet på klimautslipp. Det er viktig at du som bonde tenker gjennom hvilke miljøtiltak som kan gjøres på din gård for å ivareta kulturlandskapet, bedre vannmiljøet eller redusere utslipp til luft.

Hvordan søker du?

Søk elektronisk!

Landbruksdirektoratet har laget en [bruksanvisning](#) til hvordan du kan søke RMP-tilskudd elektronisk gjennom Altinn. Du kan søke fra 15. september.

Det er mulig å ta inn kartene fra foregående år og evt. korrigere disse.

Link til søknadsskjemaet finner du på [vår nettside](#) eller [Landbruksdirektoratets nettside](#).

Fordeler ved å søke elektronisk:

- Du får ferdig utfylte opplysninger om foretaket
- Du får løpende beskjed om du har fylt ut skjemaet riktig
- Du kan importere og redigere kartfigurer fra tidligere år slik at du slipper å tegne alt på nytt
- Du får kvittering på at søknaden er mottatt. Husk å sjekke meldingsboksen i Altinn!
- Opplysningene du legger inn kan kopieres til søknader senere år
- I Altinn kan du se når søknaden er behandlet

Du kan alltid kontakte landbrukskontoret i kommunen for å få hjelp med søknaden. Men husk at du selv er ansvarlig for at den er fylt ut, og at opplysningene i søknaden er riktige.

HUSK
SØKNADSRIST
15. OKTOBER!

Foto: Julie Wiik, NLR, fangvekster i fôrmais

Verdt å vite

Regionalt miljøtilskudd gis for en ekstra miljøinnsats utover vanlig drift. Ofte som en kompensasjon for økte kostnader eller lavere avling. Noen av tiltakene kan overlappe; altså utløse flere tilskudd. Vedlegget 'overlapp av tilskuddsordninger på samme areal' på side 44 gir en oversikt over tiltakene som kan overlappe.

Når kan jeg søke?

- 15. september – søknadsomgangen åpner
- 15. oktober – søknadsfrist RMP
- 15. november – søknadsfrist for drift av beitelag

Søknader om regionalt miljøtilskudd som er levert innen søknadsfristen kan endres innen 29. oktober uten reduksjon i tilskuddet. Dette gjelder ikke søknad om tilskudd etter § 5 Drift av beitelag. Søknader som leveres senere enn 14 dager etter fristen, vil bli avvist.

Skal du søke om RMP-tilskudd i et annet fylke enn Vestfold og Telemark, må du søke om RMP-tilskudd i det fylket arealet ligger. Et foretak kan søke om RMP-tilskudd i flere fylker.

Hvem kan søke?

Foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon og beitelag som er godkjent av kommunen og som er registrert i Enhetsregisteret, kan søke tilskudd.

Det er den som disponerer arealet eller dyrene i søknadsåret, som har rett på tilskuddet. Tilskuddet utbetales til det foretaket eller beitelaget som har søkt.

Når blir tilskuddet utbetalt?

Svar på søknaden får du i form av et utbetalingsbrev som viser hva du har fått tilskudd til. Brevet blir vanligvis sendt ut slutten av februar/starten av mars. Utbetaling fra Landbruksdirektoratet finner sted i første halvdel av mars.

Leiejord?

Ved endring av jordleieavtaler for arealer som det søkes RMP-tilskudd for, bør søker underrette eier og ny leier om det er søkt miljøtilskudd for arealet, og hvilke følger det har for driften.

Kart

På hjemmesiden til NIBIO finner du [«Gårdskart»](#) og [«Kilden»](#) som kan være til god hjelp når du skal søke.

Kontroll: Pass på at opplysningene i søknaden er riktige!

Kommunen, Statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet kan kontrollere opplysningene du har gitt i RMP-søknaden. Kontrollen utføres vanligvis ved stedlig befaringskontroll av arealer og dyr m.m. **Et tips er å vise fram foto (tatt i vekstsesongen) ved kontroll.**

Feil opplysninger i søknaden og brudd på vilkår kan føre til avkorting av tilskuddet.

Prioritering av områder for tiltak i kulturlandskapet

I Vestfold og Telemark er visse områder prioritert høyere enn andre med tanke på tilskudd til tiltak. Enkelte tilskudd gjelder kun for Telemark.

Innmark

TELEMARK

Drift av bratt areal er viktig for å holde arealene i hevd og opprettholde et åpent kulturlandskap. I Telemark kan det derfor gis tilskudd til bratt areal på overflatedyrka og fulldyrka arealer.

I kommunene i Telemark er det fra tidligere valgt ut kartfestede områder med verdifulle jordbrukslandskap. Disse er videreført i 2023, og enkelte tilskudd gjelder kun for disse områdene. Ta kontakt med landbrukskontoret i kommunen for å få info om disse prioriterte områdene.

VESTFOLD

I Vestfold gis det RMP-tilskudd til innmarksbeiter. Omfanget av disse er begrenset, og de ligger spredt i randsonen rundt de fulldyrka arealene. De er truet av gjengroing. Ravinebeiter kan delvis være innmarksbeite og delvis overflatedyrka og fulldyrka jord.

HELE FYLKET

Gammel kulturmark som er åpnet opp og gjerdet med SMIL-tilskudd, kan gis RMP-tilskudd for å sikre videre beiting i områdene.

Utmark

På øyer og i naturvernområder langs kysten i Vestfold og Telemark har det i lengre tid pågått arbeid med å åpne opp kulturlandskap preget av jordbruksdrift. Beiting er et viktig skjøtselstiltak for å ivareta disse områdene, samt å utnytte beiteressursene. I kystsonen ligger Jomfruland og Stråholmen utvalgte kulturlandskap og Færder utvalgte kulturlandskap. Disse overlappes delvis av Jomfruland nasjonalpark og Færder nasjonalpark. Øyer og naturvernområder langs kysten er derfor prioritert med et dyretilskudd.

Beitelag i hele fylket med dyr på utmarksbeite kan gis dyretilskudd. Det er viktig å finne nyttige fellesløsninger i beitebruken, og sikre god utnyttelse av utmarksressursene.

Foto: Thor Christiansen, Vinje kommune

Prioritering av områder for tiltak mot avrenning

I Vestfold og Telemark er arealer under marin grense prioritert med tanke på avrenningstiltak. Marin grense er det høyeste nivået havet har hatt etter istiden. Her har vi næringsrikt leirholdig jordsmonn, og mye åpent åkerareal med høy risiko for avrenning. Arealer under marin grense tilsvarer alt dyrka areal i Vestfold, og nesten all åpen åkerdrift i Telemark. Disse områdene, preget av leirjord og påvirkede vassdrag, har spesielle utfordringer med tanke på avrenning av jord og næringsalter. Det vil være en fordel å kunne holde like tilskuddssatser i dette området. I andre områder er tilskuddssatsene noe lavere.

Der hvor miljøutfordringene er ekstra store er det mulig å søke tilskudd til miljøavtale. Tilskuddet kan gis til søkere som har gjennomført flere definerte tiltak. I 2023 gjelder det de som drifter jord i nedbørfeltene/tiltaksområdene Bergsvannet i Eidsfoss (inkludert Vikevannet og Haugestadvannet), Hillestadvannet, Revovannet, Borrevannet, Akersvannet, Goksjø, Viksfjord, Børsesjø og Leirkup.

Prioritert område er arealer under marin grense:

Tilstanden i vann og vassdrag

I jordbruksområdene i Nedre Telemark og Vestfold, med åpen åkerdrift, er miljøtilstanden i de fleste innsjøene og bekkefeltene ikke god nok. I Vestfold har mange innsjøer og bekkefelt dårlig eller svært dårlig miljøtilstand. Tilskudd til miljøtiltak for å redusere avrenning til vann, både i RMP og SMIL, er derfor målrettet mot områdene i midtre og nedre Telemark og i Vestfold. Drikkevannskildene Norsjø, Farris og Eikeren har tilfredsstillende tilstand.

Miljøtilstanden i kystvannet har utviklet seg i negativ retning. Avrenning fra jordbruket og elveløpserosjon tilfører betydelige mengder sedimenter og næringsalter til Oslofjorden. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden viser til behovet for forsterket miljøinnsats både inne jordbruk og innen avløp.

Det er laget tiltakspakker for jordbruket for aktuelle nedbørfelt i Vestfold og Telemark. Disse er å finne i de lokale tiltaksanalysene for vannområdene for 2022-2027, [se Vannportalen](#) og [info hos Statsforvalteren VT](#).

Tiltak for å ivareta landbrukets kulturlandskap

Drift av bratt areal (§ 4)

Det kan gis tilskudd til drift av bratt areal på overflatedyrka og fulldyrka areal.

Det må være drift på arealene slik som slått av gras eller høsting av korn eller andre vekster, dvs. Kan også gis til bratte arealer med frukt- eller bær dyrking.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Overflate- og fulldyrka, helling 1:5	200 kr/daa
Overflate- og fulldyrka, helling 1:3	300 kr/daa
Beiting i kombinasjon med beitepussing, helling 1:5	75 kr/daa
Beiting i kombinasjon med beitepussing, helling 1:3	125 kr/daa

Vilkår

Tilskuddet gjelder for Telemark, ikke for Vestfold

Beiting eller beitepussing alene gir ikke tilskudd

Det kan ikke gis tilskudd til innmarksbeite

Foto: Thor Christiansen - Vinje kommune

Drift av beitelag (§ 5)

Det kan gis tilskudd til drift av beitelag.

Tilskuddet blir gitt til organiserte beitelag der medlemmene samarbeider om slipp, tilsyn og sanking av dyr på utmarksbeite.

Tilskuddet beregnes per dyr sluppet på utmarksbeite.

For beitelag er søknadsfristen 15. november.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Storfe/hest	20 kr/dyr
Småfe	15 kr/dyr

Vilkår

Beitelagene må være registret som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret

Beitelagene må ha som hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite

Beitelagene må ha minst 2 medlemmer, og årlig rapportere om driften til Statsforvalteren

Sau og hest på utmarksbeite skal ha tilsyn minst 1 gang per uke, og storfe som holdes på utmarksbeite skal ha tilsyn minimum 2 ganger per uke

Foto: Anne Aasmundsen, geiter i fjellet

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (§ 6)

Det kan gis tilskudd til beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark, for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreg og åpent landskap.

Tilskuddet gjelder disse områdene:

Telemark: Kartfestede områder valgt ut i hver kommune, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

I de kartfestede områdene i Telemark kan tilskudd gis til beiting på fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Ta kontakt med landbrukskontoret i kommunen for å få info om disse kartfestede områdene.

Vestfold: Innmarksbeiter, marginale fulldyrka og overflatedyrka arealer på ravinebeiter, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

I Vestfold er hovedfokus innmarksbeiter. På ravinebeiter kan de delene som er registrert som fulldyrka jord eller overflatedyrka jord også tas med. Arealtypene finnes i NIBIOs kartdatabase AR5 i [Gårdskart](#). Ravine: Dal eller kløft som er utgravd av rennende vann i løsmasser, og som ikke er planert. Landskapsformen avgrenses til å omfatte området til der arealene flater ut.

Foreløpig tilskuddssats

Tilskudd

150 kr/daa

Vilkår

Arealet skal være godt nedbeitet minst en gang i løpet av sesongen

Det kan bare utbetales ett tilskudd til same areal innenfor verdifulle jordbrukslandskap i innmark etter §§ 6 og 8 (ikke tilskudd til både beiting og slått på samme areal)

Foto: Anne Aasdalen, Telemarksku på beite, Seljord kommune

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark (§ 7)

Gjelder øyer og naturvernområder langs kysten

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Tilskuddet gjelder for beiting på øyer uten broforbindelse og for beiting i naturvernområder langs kysten øst for riksveg E-18.

Naturvernområder langs kysten med avgrensning riksveg E-18 er omfattet av ordningen. Søk i [«Kilden» hos NIBIO](#), legg inn stedsnavn, velg kartlaget «Eksterne» og deretter «Naturvernområder». Landbrukskontoret kan bistå i dette søket.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Storfe/hest	1 500 kr/dyr
Småfe	400 kr/dyr

Vilkår

Beitingen skal foregå i minimum 6 uker før 15. oktober

Det skal være minst 2 dekar beibart areal per småfe og minst 5 dekar beibart areal per storfe/hest (I beibart areal inngår ikke bart fjell og tett skog. Det må være beibare arter på det tilskuddsberettigede arealet)

Det skal foreligge skriftlig beiteavtale mellom grunneier og dyreholder

Sau og hest på utmarksbeite skal ha tilsyn minst 1 gang per uke, og storfe som holdes på utmarksbeite skal ha tilsyn minimum 2 ganger per uke

Foto: Marianne Sandgren, Søndre Årø Gård, Færder UKL

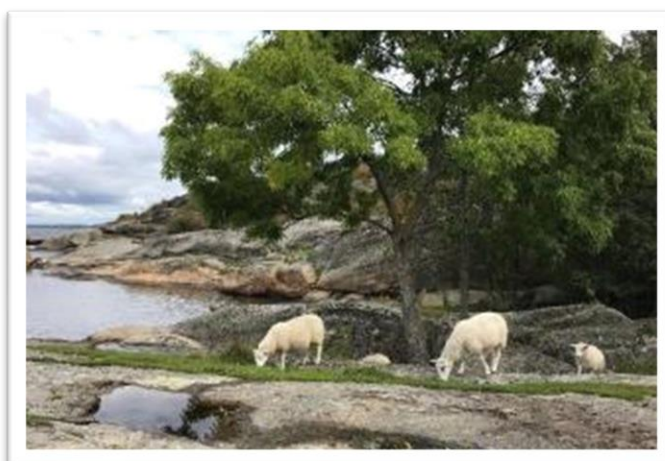

Foto: Hilde Marianne Lien, Ildverket, Færder UKL

Slått av verdifulle jordbrukslandskap (§ 8)

Det kan gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Tilskuddet gjelder disse områdene:

Telemark: Kartfestede områder valgt ut i hver kommune, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

I de kartfestede områdene i Telemark kan tilskudd gis til beiting på fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Ta kontakt med landbrukskontoret i kommunen for å få info om disse kartfestede områdene.

Vilkår

Tilskuddet gjelder for Telemark, ikke for Vestfold

Det kan bare utbetales ett tilskudd til same areal innenfor verdifulle jordbrukslandskap i innmark etter §§ 6 og 8 (ikke tilskudd til både beiting og slått på samme areal)

Foreløpig tilskuddssats
200 kr/daa

Skjøtsel av gårdsdammer (§ 9)

Det kan gis tilskudd for slått, rydding eller beiting for å hindre gjengroing av gårdsdammer.

Med slått/rydding menes å fjerne gras og vegetasjon for å beholde et åpent preg.

Gårdsdammer er viktige elementer i kulturlandskapet, og har ofte et rikt biologisk mangfold.

Tilskuddet gjelder ikke tømning av fangdammer, dette kan det søkes SMIL-tilskudd til.

Vilkår

Arealet rundt skal ikke gjødsles

Det skal ikke sprøytes nærmere enn 3 meter fra gårdsdammen

Tilskuddet kan kun gis det året som skjøtsel blir gjennomført

Foreløpig tilskuddssats
800 kr/dam

Foto: Ole Christian Torkildsen, gårdsdam, Sandefjord kommune

Tiltak for å ivareta biologisk mangfold

Slått av slåttemark (§ 10)

Det kan gis tilskudd til slått av slåttemark som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Tilskudd kan gis til slåttemarker som er kartlagt, og lagt inn i miljødatabasen [Naturbase](#). Ta kontakt med landbrukskontoret i kommunen om du har arealer som kan være aktuelle.

Skjøtsel av slåttemark støttes også av miljømyndighetene. Disse slåttemarkene gis ikke RMP-tilskudd i tillegg.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Svært viktig, viktig, lokalt viktig	2 000 kr/daa

Vilkår

Slåttemarkene skal ikke jordarbeides, gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler

Slåttemarka må være registret i "Naturbase"

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltaket blir gjennomført

Skjøtselsråd

Arealet skal slås etter frøsetting

Arealet må slås med skjærende redskap (ikke beitepusser – det gir gjødslingseffekt)

Slåtten må bakketørkes noen dager og deretter fjernes

Arealene kan godt beites etter slåtten

Foto: Statsforvalteren, slåttemark i Tuddal, Hjartdal kommune

Skjøtsel av trua naturtyper (§ 11)

Det kan gis tilskudd til slått eller beiting av trua naturtyper i jordbrukslandskapet.

Tilskudd kan gis til disse naturtypene:

- Seminaturlig eng (hagemark og naturbeitemark)
- Strandeng
- Slåttemyr
- Åpne sandområder
- Åpen grunnlendt kalkmark

NB! Slåttemark har egen tilskuddordning!

Arealene skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#). Ta kontakt med landbrukskontoret i kommunen om du har arealer som kan være aktuelle. Trua naturtyper er definert etter [Norsk rødliste for naturtyper 2018](#).

Skjøtsel av trua naturtyper støttes også av miljømyndighetene. Disse slåttemarkene gis ikke RMP-tilskudd i tillegg.

Tilskudd kan også gis til fjerning av fremmede skadelige arter i disse naturtypene.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Slått/rydding	500 kr/daa
Beiting	250 kr/daa

Vilkår

Arealene skal ikke jordarbeides, gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler

Arealet må ha dokumenterte verdier, dvs arealet må være kartlagt, og være registrert med en trua naturtype (Naturbase)

Skjøtselen må utføres slik at naturtypen ivaretas eller forbedres

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltak blir gjennomført

Skjøtselsråd

Beitetrykket bør holdes lavt, veiledende beitetrykk er 2 dekar/småfe og 6-10 dekar/storfe

For stort beitetrykk kan gi mindre mangfold og mye tråkkskader

Slått kan med fordel utføres som for slåttemark: Slått etter frøsetting, bakketørking og fjerning av høyet

Fjern og rydd bort fremmede arter på disse arealene – det må ofte skje over flere år

Foto: Ellen Svalheim, Nibio - Naturbeitemark, Jomfruland UKL

Skjøtsel av styvingstrær (§ 12)

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av styvingstrær.

Med styving menes beskjæring av nye skudd på gamle styvingstrær. Det kan også gis tilskudd for styving av nyere trær når disse inngår i et miljø av eldre styvingstrær. Etablering av nye trær kan bare skje dersom det erstatter eldre styvingstrær som dør.

Ved tyngre restaurering av gamle styvingstrær, og supplering med nye styvingstrær i miljøer med flere slike trær, kontakt Statsforvalteren (egen tilskuddsordning finnes).

Skjøtsel av styvingstrær gis også støtte fra miljømyndighetene. Skjøtselen av disse trærne gis ikke RMP-tilskudd i tillegg.

Foreløpig tilskuddssats

800 kr/stykk

Vilkår

Styvingen skal være skånsom, og trærnes særpreg og biologiske mangfold må bli ivaretatt

Tilskuddet kan kun gis det året som styving blir gjennomført

Skjøtselsråd

Hvert enkelt tre beskjæres hvert tredje til femte år

Greinene beskjæres minst 2 cm over forrige styvingsspor, for å sikre frisk ved/bark

Hvis lauvet ikke skal brukes til fôr, er det best å beskjære om vinteren/tidlig vår

Unngå bruk av motorsag ved klatring/i stige. Det anbefales teleskopsag eller lauvhakke

Foto: Leif Hauge, styvingstrær av alm, Hjartdal kommune

Soner for pollinerende insekter (§ 13)

Det kan gis tilskudd til å så og/eller skjømte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal og på tilgrensende kantarealer. Formålet med ordningen er å bedre livsbetingelsene for ville pollinerende arter i jordbrukslandskapet. Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen.

Fra 2023 har det kommet forskjellige tiltaksklasser. Det er en vesentlig forskjell mellom tilsådde blomsterstriper inne på dyrket mark (egen stripe/pollinatorsoner), og tiltak i tilgrensende kantsoner. Les veiledningen nøye før du setter i gang tiltak.

Kommunen kan kontrollere sonene som en del av sin årlige RMP-kontroll. **Ved kontroll skal det foreligge bilder fra vekstsesongen.**

Øvre grense per foretak for soner for pollinerende insekter er totalt 2000 meter.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Egen stripe, generell frøblanding	10 kr/meter
Egen stripe, regional frøblanding	15 kr/meter
Tilgrensende kantsoner	15 kr/meter

Pollinatorsoner på dyrka mark - Egen stripe

Hva er en pollinatorsoner på dyrka mark?

En pollinatorsoner på dyrka mark er en tilsådd stripe inne **på jordbruksareal** med insektpollinerte blomsterplanter som er etablert gjennom såing av en frøblanding. Sonen kan være ettårig eller flerårig.

Frøblanding

Det er 2 tiltaksklasser for slike pollinatorsoner:

- **Generell frøblanding:** Godkjente frøblandinger med en blanding av norske og importerte frø. Disse kan kun brukes på dyrka mark, siden de kan inneholde fremmede arter.
- **Regional frøblanding:** Frø som har opphav fra regionen frøblanding skal brukes i. Frøblandingene produseres av NIBIO. De inneholder norskavlet frø, av arter som forekommer naturlig i Norge. Det finnes to regionale frøblandinger (Friskeng og Tørrengblanding) for [Sør-Østlandet](#). Vi anbefaler at disse frøblandinger kommer i bruk. Felleskjøpet selger frøet under navnet 'Blomstereng robust'.
- Kvittering for innkjøpt regional frøblanding kan bli etterspurt ved kontroll av tilskuddet.

Vilkår

- Sonene skal ikke være gjødslet
- Sonene skal ikke være sprøytet med plantevernmidler
- Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen
- Tilskuddet gis kun til kantsoner på åkerarealer og rundt åkerholmer
- Tilskuddet gis ikke på eller langs grasarealer
- Bredden på sonen skal være minimum 2 meter
- I kombinasjon med grasdekt kantsoner hvor gras er innblandet med blomstrende planter er kravet til bredden på sonen minimum 6 meter

Skjøtselsråd

- *Naturlige, artsrike blomsterenger etableres lettest på næringsfattig og/eller skrin jord*
- *Flerårige frøblandinger er å foretrekke*
- *Såing av sonen må skje tidlig i sesongen for at sonen skal ha blomstring i sesongen*
- *For å opprettholde god blomstring over flere år, kan det være nødvendig å supplere med nye frø*
- *Frøblandingene bør inneholde ulike arter med ulik blomstringstid, for å sikre mat til de ulike pollinatorene*
- *Flerårige soner skal slås etter ferdig blomstring. Plantematerialet bør ligge i 2-3 dager etter slått for å sikre frøspredning. Deretter må plantematerialet fjernes for å hindre gjødslingseffekt i sonen*

Foto: John Ingar Øverland, NLR Viken – Egen stripe/pollinatorzone anlagt på jorden, med fremmede arter som blodkløver og honningurt

Foto: John Ingar Øverland, NLR Viken – Egen stripe/pollinatorzone anlagt på jorden, sådd med regional frøblanding

Tilgrensende kantsone

Hva er en tilgrensende kantsone?

Arealene som ligger inntil dyrka mark ble tidligere holdt åpne gjennom rydding langs åkerkantene. Kantsonene er naturlig skrinne og grunnlendte, slik at trær og kratt ikke har fått etablere seg. Kantarealene har samtidig vært mindre utsatt for sprøyting, gjødsling og tilsåing, og inneholder derfor ofte rester av «det gamle kulturlandskapet» med naturlige blomsterarter.

Arealene som egner seg har noen kjennetegn: åpen mark, naturlig forekommende arter, høyt innslag av blomstrende arter, næringsfattig, naturlig selvdrenerende, og gjerne solvendt.

Gjennom tilskuddet til tilgrensende kantsoner ønsker vi å stimulere til å restaurere og holde ved like nettopp slike arealer. Arealene kan være på åkerholmer, eller kantsoner som grenser til åkerareal. Tilskuddet er tiltenkt vegetasjonssoner som allerede eksisterer. Sonen skal ikke etableres, men vil trenge riktig skjøtsel og i noen tilfelle restaureringstiltak de første årene.

RMP eller SMIL?

SMIL-tilskuddet er et engangstilskudd som kan brukes til rydding av vegetasjon for å restaurere en tilgrensende kantsone. RMP-tilskuddet brukes deretter til årlig skjøtsel av sonen.

Vilkår

- *Sonen skal ikke gjødsles*
- *Sonen skal ikke sprøytes med plantevernmidler*
- *Sonene må ha stedegne blomster gjennom vekstsesongen*

- Tilskuddet gis til tilgrensende kantsoner langs åkerarealer og inne på åkerholmer
- Bredden på sonen skal være minimum 2 meter
- Det gis tilskudd bare det året det utføres skjøtsel

Skjøtselsråd

Tilgrensende kantsoner har ofte et ulikt utgangspunkt. Skjøtsel må være mest mulig tilpasset den enkelte sone. Her er noen generelle skjøtselsråd:

- Arealet må ryddes for tett vegetasjon for å legge til rette for naturlige blomsterplanter (dette kan det søkes SMIL-tilskudd til)
- Spredte trær og busker (eks selje, vier, lønn og rogn) kan få stå. Avfallet må fjernes fra arealet. Eksempel på arter som bør fjernes er bregner, nesle og burot og bartrær som osp, or og bjørk
- For å etablere god blomstring, kan det være nyttig å supplere med regionale frø (insektpollinerte planter som har opphav fra regionen frøblandingen skal brukes i (NIBIOs frøblandinger))
- På de fleste arealer anbefales årlig slått, men for noen arealer kan det også holde med slått hvert andre/tredje år
- Ved slått bør det brukes skjærende redskap som ljå, tohjulsslåmaskin eller ryddesag med kniv, og ikke knusende redskap
- Dødt plantemateriale bør ligge i 2-3 dager etter slått for å sikre frøspredning, deretter anbefales det at plantematerialet fjernes for ikke å ha gjødslingseffekt
- Lett høstbeite kan være et alternativ til slått

Foto: Sigurd Anders Svalestad -
Tilgrensende kantsoner til jordbruksareal for
pollinerende insekter

Foto: Silke Hansen, NLR Viken -
Tilgrensende kantsoner til jordbruksareal
for pollinerende insekter

Hekke- og beiteområder for fugl (§ 14)

Det kan gis tilskudd til tiltak for å hjelpe vipere til å få unger som kan leve opp. Det gjelder foreløpig arealer ved Børsesjø, Hemskilen, Borrevannet, Sandebukta, Presterødkilen, Ilene og på Nøtterøy (se **områder på side 45-50** i veiledningshefte).

Tilskudd gis per dekar, høy eller lav sats etter nivå av tilrettelegging. Det bør lages avtale for flere år, men søknaden må likevel sendes hvert år. Avtalen kan brytes når bonden ønsker det. Inngåelse av avtale og oppfølging underveis gjøres av miljøavdelingen hos statsforvalteren.

Høy tilrettelegging

Minst to dekar høstpløyd jord, skal ligge urørt til 10 juni. I første prøveår (2023) kan du pløye eller frese inntil 20.mars. Slike striper skal ligge i eller inntil større areal med gras/beiter eller utmark. Arealene skal avtales med miljøavdelingen hos Statsforvalteren før tiltaket gjennomføres. Etter 10. juni kan det f.eks. være aktuelt å så grønfôr på arealet.

Lav tilrettelegging

Lav tilrettelegging er merking av reir og beskyttelse i åkeren og eng. Det vil si å sette opp pinner for merking av reir og spesialbur over reirene for beskyttelse mot eggrøvere. I grasproduksjon skal reira beskyttes med vipedisker ved gjødsling med husdyrgjødsel/biorest (evt. sprøyting). Disken må fjernes så fort som mulig så ikke vipa tror at reiret er tapt. Etter klekking skal det brukes fuglevennlig kjøremønster ved slått til 1. august, og helst med flytting av unger før raking/pressing. Vipekyllingene er særdeles utsatt ved raking. De vil forsøke å rømme fra traktoren, men etter 10-15 meter vil de gjemme seg i gresset. Hvert merka reir gir rett til tilskudd for ett dekar.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Høy tilrettelegging	1 000 kr/daa
Lav tilrettelegging	300 kr/daa

Vilkår

Tilrettelegging for vipe på jordbruksareal må være innmeldt til Statsforvalterens miljøavdelingen innen 31. desember året før gjennomføring av tiltaket. I 2023 kan det meldes inn innen 20. mars

Tilskuddet kan gis til arealene og tiltak som er i samsvar med skriftlig avtale med Statsforvalteren

Råd

Vipedisker og beskyttelsesbur
En vipedisk beskytter reiret i en kort periode når gjødsling (evt. sprøyting) foregår. Et bur beskytter reiret mot eggrøvere. Vipeegg er attraktiv mat for både fugl og små rovdyr

Fuglevennlig kjøremønster
Det vil si å slå fra midten av jordet og utover slik at fuglene jages bort fra slåmaskinen. Illustrasjoner av ulike kjøremønstre kan fås av miljøavdelingen eller ses i [denne lenken](#) til Statsforvalteren i Vestland

Foto: Lars Ågren, Birdlife Hordaland - vipereir med egg

Foto: Oskar Puschmann, NIBIO - vipe med kylling

Tiltak for å ivareta kulturminner og kulturmiljøer

Drift av seter (§ 15)

Det kan gis tilskudd til drift av seteranlegg med melkeproduksjon.

Som seter regnes i denne sammenhengen et produksjonssted for melk med husvære for folk og bufe, som bare er egnet for bruk i sommersesongen og som benytter et annet ressursgrunnlag enn arealene i nærhet til gården.

Tiltaksklasser er inndelt i antall uker med setring, og om melk leveres til meieri, eller foredles selv.

Tilskudd utmåles per seter, uavhengig om det er enkelt- eller felleseter, og fordeles på antall foretak som har dyr på setra.

Vilkår

Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk, 25 liter geitemelk eller 15 liter sauemelk i døgnet per seter (for kumelk og geitemelk tilsvares det TINES leverandørvilkår)

Produksjonen skal være minst 4 uker per sesong

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Levering til meieri, 4-6 uker	80 000 kr/seter
Levering til meiere, 6 uker eller mer	100 000 kr/seter
Egen foredling, 4-6 uker	95 000 kr/seter
Egen foredling, 6 uker eller mer	115 000 kr/seter

Besøksseter (§ 16)

Det kan gis tilskudd for seterdrift tilrettelagt for turisme i form av bevertning, formidling, overnatting eller kulturtilbud.

Tilskudd utmåles per seter, uavhengig om det er enkelt- eller felleseter, og fordeles på antall foretak som har dyr på setra.

Besøksseter er et eget tiltak og kan ikke kombineres med § 15 «Drift av seter»

Vilkår

Setra skal være bebodd i minst 4 uker av setringsperioden

Det skal melkes minst 2 kyr eller 10 geiter daglig

All produksjon skal loggføres og skje i samsvar med krav fra Mattilsynet

Setra skal være åpen for turister

Det skal kunngjøres på hensiktsmessig måte når setra er i drift

Det skal føres gjestebok over besøkende

Foreløpig tilskuddssats	
Besøksseter	70 000 kr/seter

Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§ 17)

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer.

Tilskudd kan gis til skjøtsel på eller rundt gravhauger, gravfelt, helleristninger, hustuffer og veifar.

Kulturminner på din eiendom kan finnes på NIBIOs [Gårdskart](#). Legg inn gbnr og huk deretter av i venstremenyen for «Fredete kulturminner». Kulturminnene er merket med blå R, og det gis informasjon om dem når de markeres.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Beiting	350 kr/daa
Slått	500 kr/daa

Vilkår

Skjøtselen skal være utført på en skånsom måte slik at kulturminnet ikke skades

Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet

Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltaket blir gjennomført

Foto: Vestfold Fylkeskommune - kulturarv, Borrehaugene, Horten kommune

Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer (§ 18)

Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs steingjerder og bakkemurer som grenser til jordbruksarealer.

Med steingjerder menes konstruksjoner av stein som er oppført på tradisjonell måte med flere lag stein, og som derfor er bevaringsverdige. Disse kan stå i grensa mellom innmark og utmark, kan markere eiendomsgrenser og teiggrenser, eller være ramme rundt jordbrukslandskapet.

Bakkemurer er også konstruksjoner av stein. De ble anlagt i bratte arealer og laget terrasser i landskapet.

Istandsetting/restaurering av selve steingjerdet eller bakkemuren kan støttes av SMIL-tilskudd. Kontakt landbrukskontoret i kommunen før restaurering settes i gang.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Steingjerder	5 kr/meter
Bakkemurer	5 kr/meter

Vilkår

Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet

Tilskuddet kan gis til rydding av vegetasjon langs steingjerder og bakkemurer, slik at de blir ivaretatt og blir synlige i landskapet i jordbrukslandskapet

Beiting alene er ikke tilstrekkelig for å utløse tilskudd

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltaket blir gjennomført

Foto: Anne Aasdalen, steingjerde, Tinn kommune

Foto: Ole Steffen Gusdal, bakkemur, Farsund

Skjøtsel av kulturhistoriske områder (§ 19)

Det kan gis tilskudd for beiting, slått eller rydding av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi.

Tilskudd til skjøtsel kan gis til visse områder innenfor Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) i Vestfold og Telemark fylke.

Hva som blir KULA-områdene i Vestfold og Telemark blir klart i løpet av 2023.

Vilkår

Skjøtselen skal gjennomføres slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivarettatt

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltaket blir gjennomført

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Beiting	250 kr/daa
Slått/rydding	500 kr/daa

Foto: Vestfold Fylkeskommune, steinalderboplasser, gravhauger, rester av gamle gårder og veier, Larvik kommune

Tiltak for å ivareta friluftsliv

Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet (§ 20)

Det kan gis tilskudd for vedlikehold og merking av turstier som grenser til eller ligger på jordbruksareal. Det gis kun tilskudd for delen av stien som går over jordbruksareal.

Tilskudd til etablering av turstier kan tildeles SMIL-tilskudd, som et engangstilskudd.

Vilkår

Turstien skal være godt merket

Porter og gjerdeklyv skal være godt vedlikeholdt

Turstien skal være ryddet og åpen for allmenn ferdsel

Foreløpig tilskuddssats	
Lav tilrettelegging	10 kr/meter

Tilskuddet kan kun gis det året som tiltak blir gjennomført

Foto: Johanne Dolven, Larvik kommune

Tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst

For alle tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst, er satsene differensiert for 'prioriterte områder' og 'andre områder', med unntak av tiltaket 'gras på arealer utsatt for erosjon'.
Prioriterte områder er alt areal som ligger under marin grense (se kart side 10).

Ingen jordarbeiding om høsten (§ 21)

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster.

Eng, arealer med gras- eller kløvergjenlegg og radkulturer omfattes ikke av ordningen. Stubbareal etter mais omfattes av ordningen.

Tilskuddet er differensiert i 6 tiltaksklasser. Tiltaksklassene bygger på erosjonsrisikoklassene, og har med seg risiko på dråg. Dråg er forsenkninger på jorden der vannet samler seg, og det lett oppstår graving og konsentrert erosjon.

Vilkår

Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret

Halmen på arealet skal ikke brennes

Foreløpig tilskuddssats		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Erosjonsrisikoklasse 1	100 kr/daa	40 kr/daa
Erosjonsrisikoklasse 1 med dråg	140 kr/daa	60 kr/daa
Erosjonsrisikoklasse 2	140 kr/daa	60 kr/daa
Erosjonsrisikoklasse 2 med dråg	235 kr/daa	120 kr/daa
Erosjonsrisikoklasse 3	250 kr/daa	120 kr/daa
Erosjonsrisikoklasse 4	300 kr/daa	170 kr/daa

Foto: Everdien van Weeghel, åker i stubb, Nome kommune

Gras på arealer utsatt for erosjon (§ 22)

Det kan gis tilskudd for å dyrke flerårige vekster på åkerarealene som er særlig utsatte for erosjon.

Tilskuddet gjelder for kornområder i **erosjonsrisikoklasse 3 og 4** og **kun i prioriterte områder** (dyrka mark under marin grense).

OBS: Vær nøye når du søker tilskuddet, og sjekk i kartet at arealene er i riktig erosjonsrisikoklasse (det finnes ikke et eget kartlag i søknaden).

I Vestfold og Telemark gis det ikke tilskudd til gras på flomutsatte arealer.

Foreløpig tilskuddssats
100 kr/daa

Vilkår

Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret

Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli

Foretaket må være berettiget produksjonstilskudd til korn eller annen åpen åkerkultur på minimum 20 dekar det samme året for å kunne motta tilskuddet

Foto: Hilde Marianne Lien - grasarealer, Tønsberg kommune

Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer (§ 23)

Det kan gis tilskudd for vassdragsnære arealer som er flomutsatte.

Med flomutsatt areal menes arealer som oversvømmes jevnlig, minst én gang hvert 10. år.

Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer gjelder for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster.

Vilkår

Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret

Tilskuddet gis som **et tillegg** til arealer som oppfyller vilkårene etter § 21 ingen jordarbeiding om høsten

Foreløpig tilskuddssats	
Prioriterte områder	Andre områder
120 kr/daa	70 kr/daa

Foto: Julie Wiik, NLR

Direktesådd høstkorn og høstoljevekster (§ 24)

Det kan gis tilskudd for å direkteå høstkorn og høstoljevekster, eller sådd etter lett harving.

Tiltaksklasse 'lett harving etterfulgt av såing' er ny fra søknadsomgangen 2023.

Det er stor avrenning fra arealene med høstkorn som er sådd etter høstpløying. Direktesåing av høstkorn har betydelig mindre avrenning, men også såing etter lett harving kan være et godt alternativ.

Tips: Ta bilder rett etter såing for å legge fram ved eventuelt kontroll.

Vilkår

Ved lett harving skal det ikke harves dypere enn 10 cm og det skal være minst 30 % planterester på overflaten

Ved direktesåing skal jordarbeidingsutstyr på såmaskinen ikke benyttes

Foreløpig tilskuddssats		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Lett harving etterfulgt av såing	170 kr/daa	90 kr/daa
Direktesådd høstkorn og høstoljevekster	230 kr/daa	150 kr/daa

Foto: Everdien van Weeghel, direktesåing, Nome kommune

Foto via NLR/NMBU: 30 % planterester igjen etter harving

Grasdekte vannveier og grasstriper i åker (§ 25)

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i dråg på åkerarealer, disse kalles grasdekte vannveier.

Med dråg menes forsenkninger i åkeren, der vannet ledes etter nedbør. I Gårdskart er det et eget kartlag som viser dråg (disse vises i kartet for erosjonsrisiko når du søker).

Tilskudd kan også gis for grasdekke på tvers av fallet i lange hellinger, disse kalles grasstriper i åker.

Grasstripene og vannveiene kan gjødsles og/eller sprøytes. Det er ikke krav til høsting.

Vilkår

Grasdekket skal være flerårig

Minimum bredde for en grasdekket vannvei er 6 meter

Minimum bredde for en grasstripe i åker er 2 meter

Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret

Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli

Foreløpig tilskuddssats		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Korn/oljeverkster/belgvekster/fôrmais	40 kr/meter	20 kr/meter
Potet/grønnsaker	60 kr/meter	30 kr/meter

Overlapping

Tiltaket kan overlappe med § 21 «ingen jordarbeiding om høsten».

Foto: Nibio: grasdekt vannvei i åker

Grasdekt kantsone i åker (§ 26)

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på åkerareal.

Der det er naturlig kantsone over 8 meter gis det normalt ikke tilskudd til en ekstra grasdekt kantsone. Men der det er lange, bratte elvekanter utsatt for avrenning, vil landbrukskontoret gjøre en særskilt vurdering.

Vilkår

Grasdekket skal være flerårig

Minimum bredde for en grasdekt kantsone er 6 meter (i tillegg til 2 meter kravet i produksjonstilskuddet)

Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes

Arealene skal slås, beites eller pusses i søknadsåret

Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret

Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli

Foreløpig tilskuddssats

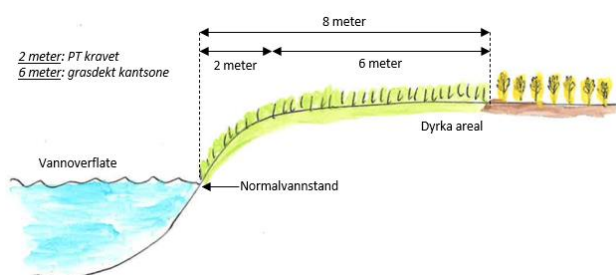
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais	20 kr/meter	10 kr/meter
Potet/grønnsaker	45 kr/meter	25 kr/meter

Overlapping

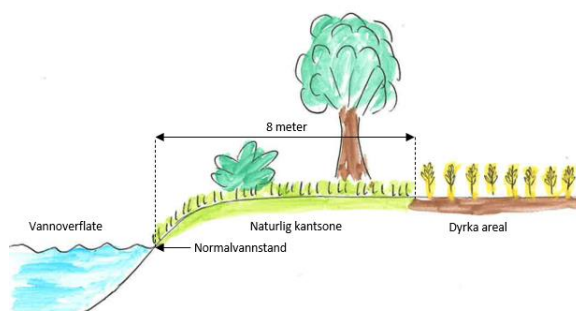
Tiltaket kan overlappe med § 21 «ingen jordarbeiding om høsten».

Foto: Hilde Marianne Lien, grasdekt kantsone, Horten kommune

Figur 1: Sone fra normalvannstand til dyrka åpen åker blir minimum 8 meter (2 meter er kravet i produksjonstilskuddet, og 6 meter er kravet til bredde til en grasdekt kantsone).

Figur 2: Der det er naturlig kantsone over 8 meter gis det normalt ikke tilskudd til en ekstra grasdekt kantsone.

Tiltak for å redusere utslipp til luft

Fra 2023 er tiltaket 'nedlegging og nedfelling av husdyrgjødsel' delt i to tiltak: 'nedlegging av husdyrgjødsel' og 'nedfelling av husdyrgjødsel'.

Nedlegging av husdyrgjødsel (§ 27)

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedlegging.

Fra 2023 har det kommet nye tiltaksklasser. Voksende kultur er planter som allerede er etablert om våren ved vekstsesongens begynnelse, for eksempel etablert eng.

Det er blitt en differensiering i kravet til nedmoldingstidspunkt. En rask nedmolding (innen 2 timer) foretrekkes, men er i praksis ikke alltid gjennomførbart. Derfor premieres også nedmolding innen 18 timer (nedmoldingsfristen i gjødselvereforskriften).

Det gis ett tilskudd til nedlegging per areal per sesong.

Hvis det brukes tilførselsslange i stedet for tankvogn, kan det utbetales ekstra tilskudd for det (§ 29).

Vilkår

Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar

Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret

Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Nedlegging i voksende kultur	50 kr/daa
Nedlegging og nedmolding innen 2 timer i åpen åker	55 kr/daa
Nedlegging og nedmolding innen 18 timer i åpen åker	50 kr/daa

Foto: Everdien van Weeghel, Notodden kommune

Nedfelling av husdyrgjødsel (§ 28)

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling.

Fra 2023 har det kommet nye tiltaksklasser. Voksende kultur skal forstås som planter som allerede er etablert om våren ved vekstsesongens begynnelse, for eksempel etablert eng.

Ved nedfelling av husdyrgjødsel er det ikke krav å nedmolde, da husdyrgjødsel eller biorest allerede blandes direkte inn i jordsmonnet.

Det gis ett tilskudd til nedfelling per areal per sesong.

Hvis det brukes tilførselsslange i stedet for tankvogn, kan det utbetales ekstra tilskudd for det (§ 29).

Vilkår

Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar

Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret

Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Nedfelling i voksende kultur	50 kr/daa
Nedfelling i åpen åker	50 kr/daa

Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (§ 29)

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 27 nedlegging av husdyrgjødsel eller § 28 nedfelling av husdyrgjødsel.

Siden tilskuddet kommer i tillegg til tilskudd for nedlegging/nedfelling må søker først søke/tegne arealene for dette før en søker/tegner arealer med bruk av tilførselsslange.

Det gis ett tilskudd til bruk av tilførselsslange per areal per sesong.

Vilkår

Ved kontroll må foretaket kunne dokumentere bruk av tilførselsslange

Foreløpig tilskuddssats
50 kr/daa

Foto: Knut Draugedal, Vinje kommune

Tiltak til å redusere bruk av kjemisk plantevern

Ugrasharving i korn og frøvekster (§ 30)

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning.

Økologiske arealer og arealer i karens som mottar produksjonstilskudd for økologisk drift er ikke tilskuddsberettiget.

Vilkår

Det skal ikke benyttes plantevernmidler mot ugras før høsting, unntatt mot floghavre, hønsehirse eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønner.

Foreløpig tilskuddssats

100 kr/daa

Foto: Melsom VGS ©

Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer (§ 31)

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flemming i radkulturer.

Tiltaket innebærer mekanisk bekjempelse (radrensing, lusing eller hypping i radkulturer) eller flammebehandling.

Damping inngår ikke i tilskuddet.

Økologiske arealer og arealer i karens som mottar produksjonstilskudd for økologisk drift er ikke tilskuddsberettiget.

Vilkår

Det skal ikke benyttes plantevernmidler mot ugras før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris

Foreløpig tilskuddssats

Tiltaksklasse	Tilskudd
Flemming	150 kr/daa
Mekanisk ugrasbekjempelse	150 kr/daa

Tiltak til å fremme jordhelse

Fangvekst som underkultur (§ 32)

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd i voksende kulturer av korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais.

Fangvekster kan sås sammen med åkerveksten, eller utover i vekstsesongen, senest like **før** høsting/tresking.

Det er tillatt å spre egenprodusert kompost etter § 34 bruk av kompost.

Fra 2023 har det kommet 2 tiltaksklasser, tiltaksklassene skiller mellom hva som er hovedvekst.

Vilkår

Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten

Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd

Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais	220 kr/daa
hovedvekst grønnsaker/poteter	370 kr/daa

Overlapping

For tiltaksklasse 'hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais' kan ordningen overlappe med § 21 «ingen jordarbeiding om høsten».

For tiltaksklasse 'hovedvekst grønnsaker/poteter' kan ordningen ikke overlappe med § 21 «ingen jordarbeiding om høsten».

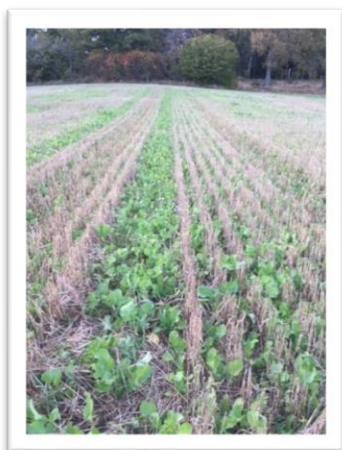

Foto: Julie Wiik, NLR - sommersådd oljereddik, sådd i stående kornåker, bilde tatt 20. august

Foto: Julie Wiik, NLR - vårsådd fangvekstblanding, bilde tatt 3. september

Fangvekst sådd etter høsting (§ 33)

Det kan gis tilskudd for såing av fangvekster straks **etter** høsting/tresking av korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais.

Det er tillat med lett harving (ikke dypere enn 10 cm) eller utjevning av såbed etter høsting, for å sikre god etablering av fangveksten.

Fra 2023 har det kommet 2 tiltaksklasser, tiltaksklassene skiller mellom hva som er hovedvekst.

Vilkår

Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten

Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd

Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret

Ved dyrking av tidligvekster påfølgende år skal arealet ikke jordarbeides før 20. oktober

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais	320 kr/daa
hovedvekst grønnsaker/poteter	370 kr/daa

Overlapping

Tiltaket kan **ikke** overlappe med § 21 «ingen jordarbeiding om høsten». Tilskuddssatsen for hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais er derfor satt høyere enn til § 32 «fangvekst som underkultur».

Foto: Siri Abrahamsen, NLR Viken - Ulike fangvekstblandinger i Brunlanes i begynnelsen av oktober. Sådd midt i juli etter høsting av tidlig gulrot

Bruk av egenprodusert kompost (§ 34)

Det kan gis tilskudd til spredning av kompost som er egenprodusert.

Komposten kan spres om våren eller i en godt etablert fangvekst i henhold til § 32 fangvekster som underkultur.

Vi har laget eget veiledningsmateriell for gårdskompostering. Det finner du som **vedlegg på side 56-60** i dette dokument. Som vedlegg finner du også mal for råvaredokument og komposteringslogg. De to sistnevnte kan du laste ned fra temasiden vår om regionale miljøtilskudd.

Det gis ett tilskudd til 'bruk av egenprodusert kompost' per areal per sesong.

Talle som ikke har vært gjennom en komposteringsprosess er ikke tilskuddsberettiget.

Foreløpig tilskuddssats

300 kr/daa

Vilkår

Det skal spres mellom 0,5–1,5 tonn kompost per dekar

Frist for tilførsel er 1. september i søknadsåret

Beskrivelse av komposteringsmetoden som er brukt skal kunne legges frem ved kontroll

Komposten skal ha temperaturlogg som viser at temperaturen har vært over 55°C i mer enn tre dager

Opphavsmaterialet skal dokumenteres

Foretaket skal ha dokumentasjon som viser tilførselsdato, hvor det er tilført kompost og kompostmengde spredd per dekar

Foto: Statsforvalteren i Oslo og Viken

Spredning av biokull (§ 35)

Det kan gis tilskudd til spredning av biokull i åpen åker.

Spredning av biokull er i hovedsak et tiltak for langtidslagring av karbon i jord. I tillegg kan biokull gi bedre vanntilgang på tørkesvak jord og det kan gi bedre lagring av næringsstoffer i jord. Biokull kan også gi bedre forhold for mikroliv i jorda.

Biokull anbefales spesielt å bruke på jord med lavt moldinnhold.

Biokull kan spres sammen med husdyrgjødsel eller det kan spres alene.

Hvordan biokullet spres vil ha mye å si for mengden det er praktisk mulig å bruke. Blandes biokullet i husdyrgjødsel vil mengden kunne bli mellom 5 og 100 kg per daa. Spredd med kalkvogn eller sentrifugalspreder er det mulig å spre mellom 500 og 1 000 kg per daa.

Foreløpig tilskuddssats
15 kr/kg

Vilkår

Biokullet skal nedmoldes etter spredning

Arealet der det spres biokull skal tegnes inn i kart

Ved bruk av kommersielle biokullprodukter skal disse tilfredsstillende EBC (European Biochar Certificate) kravene

Ved bruk av ikke-kommersielle biokullprodukter skal foretaket dokumentere produksjonssted, produksjonsmetode og opphavsmateriale

Egenprodusert biokull må lages av organisk materiale fra gården

Tilskuddet avgrenses til maksimalt 1 000 kg per foretak

Det forutsettes at biokullet har et tørrstoffinnhold på over 75 %. Dersom det har lavere tørrstoffinnhold skal det korrigeres for dette

Miljøavtale og klimarådgiving

Miljøavtale (§ 36)

Det gis tilskudd til gjennomføring av en kombinasjon av flere vannmiljøtiltak, for å redusere avrenning til vassdrag og kyst ytterlige.

Tilskuddet kommer i tillegg til det ordinære RMP-tilskuddet som gjelder noen av tiltakene.

Fra 2023 gjelder tilskuddet i nedbørfeltene/tiltaksområdene Bergsvannet i Eidsfoss (inkludert Vikevannet og Hagestadvannet), Hillestadvannet, Revovannet, Borrevannet, Akersvannet, Goksjø, Viksfjord, Børsesjø og Leirkup (se **områder på kart på side 51-55** i veiledningshefte).

For sesongen 2023 er det et unntak til punkt 6, da tilgangen på ren N-gjødsel har vært begrensa. Fullgjødseltyper med lite innhold av fosfor som f.eks. 27-2-4 og 25-2-6 kan godkjennes.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Trinn 1	200 kr/daa

Vilkår

For å få tilskudd må alle tiltak, som er aktuelle for foretaket, være gjennomført

Miljøavtalen gjelder for arealene med åpen åker et foretak driver i tiltaksområdene

OBS:

Det inngås **ikke** en skriftlig avtale i forkant av vekstsesongen. Hvis du har gjennomført alle tiltakene på ditt åpne åkerareal kan du søke om dette tilskuddet

Trinn 1: Disse 6 tiltakene må være gjennomført (hvis de er aktuelle for dine kulturer eller ditt areal)		
	Tiltak	Merknad
1	Fulldyrka jord med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsklasse 3 eller 4) skal ikke jordarbeides om høsten.	Det er likevel tillatt med lett harving før såing av høstkorn eller høstoljevekster. Vilkårene i [§ 24 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster] må da være oppfylt.
2	Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten.	Det er likevel tillatt med lett harving før såing av høstkorn eller høstoljevekster i drågene. Vilkårene i [§ 24 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster] må da være oppfylt. Sonen som ikke jordarbeides må ha en bredde på minst seks meter.
3	Det skal være kantsoner langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka eller overflatedyrka jord.	Minimum bredde på fulldyrka eller overflatedyrka areal for en grasdekt kantsone er 6 meter. Vilkårene i [§ 26 Grasdekt kantsone i åker] må være oppfylt. Der det er naturlig kantsone over 8 meter er det ikke krav om grasdekt kantsone.
4	Det skal være fangvekst i eller etter korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais på minst 20 % av arealet.	Vilkårene i [§ 32 Fangvekster som underkultur] eller [§ 32 Fangvekst sådd etter høsting] må være oppfylt.
5	Høstkorn og høstoljevekster skal direktesås eller sås etter lett harving.	Vilkårene i [§ 24 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster] må være oppfylt.
6	Ved delgjødsling av korn eller oljevekster skal det ikke benyttes fosfor, med unntak av økologiske arealer og arealer i karens.	

Oversiktskart nedbørfeltene/tiltaksområdene Bergsvannet i Eidsfoss (inkludert Vikevannet og Haugestadvannet), Hillestadvannet, Revovannet, Borrevannet, Akersvannet, Goksjø, Viksfjord, Børsesjø og Leirkup:

Klimarådgiving (§ 37)

Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperiode, fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret.

Med klimarådgiving menes rådgiving som i størst mulig grad tar for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser fra alle gårdens produksjoner, med sikte på å gjennomføre klimatiltak. Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivningen.

Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgiving i flere søknadsperioder, skal det utarbeides ny tiltaksplan med beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført eller igangsatt siden forrige klimarådgiving.

Tilskuddet kan kun utmåles for én gjennomført rådgiving per søknadsomgang.

Tiltaksklassen to-til-en rådgiving benyttes der hvor gårdsdriften består av flere typer produksjoner, eksempelvis grovfôrproduksjon og melkeproduksjon. En-til-en rådgiving benyttes når gårdsdriften består av en enkelt produksjon, eksempelvis korn eller grønnsaker. Denne tiltaksklassen benyttes også i de tilfeller hvor produksjonen består av forskjellige produksjoner, men hvor det i inneværende søknadsomgang ikke kan lages en tiltaksplan som omfatter alle produksjoner på gården, fordi det ikke eksisterer et helhetlig rådgivningstilbud.

Foreløpig tilskuddssats	
Tiltaksklasse	Tilskudd
To-til-en rådgiving	8 000 kr/stk
En-til-en rådgiving	6 000 kr/stk
Grupperådgiving	2 000 kr/stk

Vilkår

Tiltaksplan for utført rådgiving må vedlegges søknaden

Tiltaksplanen skal være underskrevet av rådgiver

Tilbydere av klimarådgiving skal være godkjent av

Landbruksdirektoratet

(Statsforvalteren holder en

oppdatert oversikt over godkjente rådgivere på nettsiden)

Overlapp av tilskuddsordninger på samme areal

Tabellen viser areal- og linjetiltak i daa eller meter som er aktuelle å kombinere på samme areal. Punktvisse tiltak som f.eks. drift av seter er ikke med i tabellen.

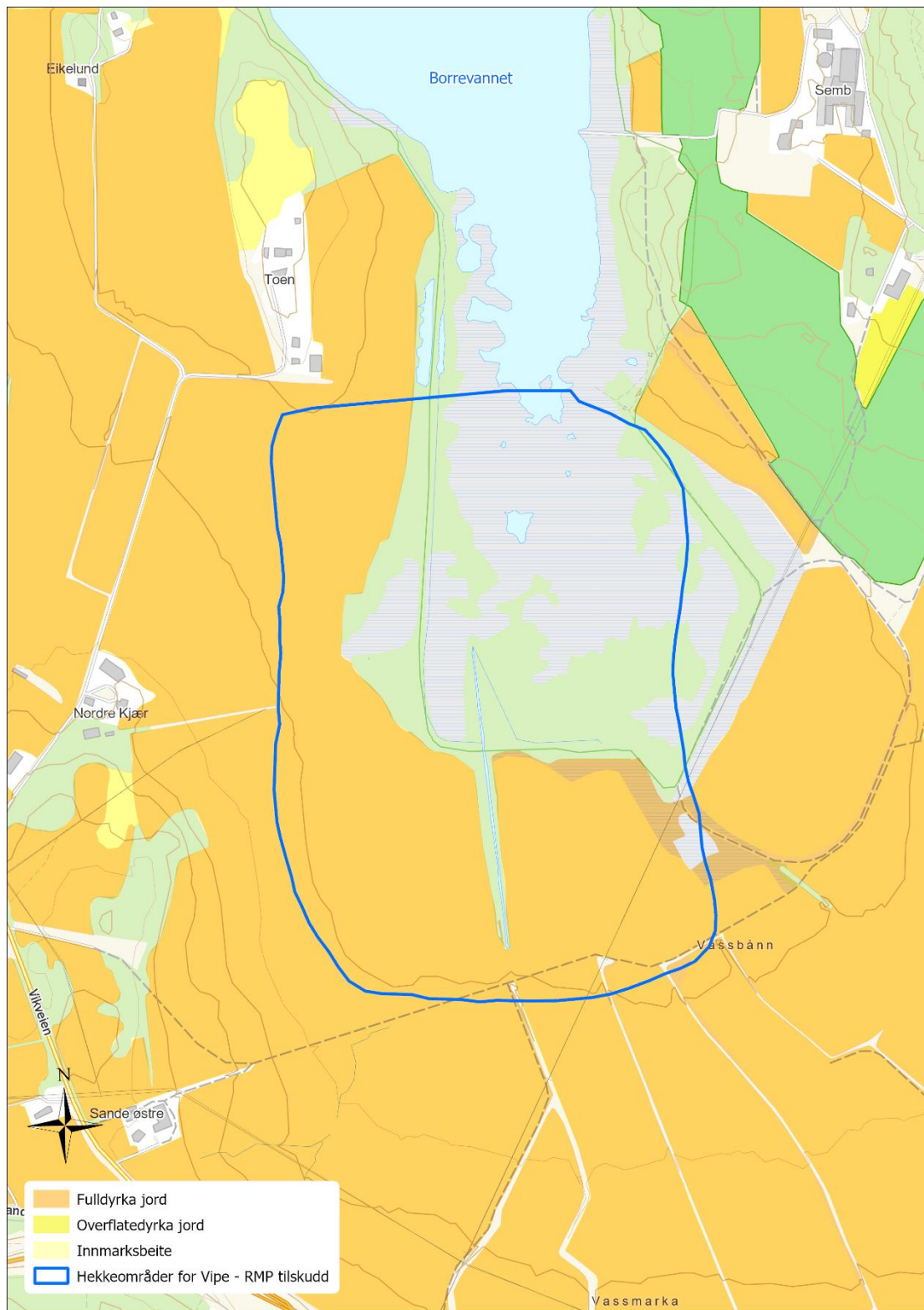
Det forutsettes at vilkårene for hvert tilskudd er oppfylt.

- : Tiltak kan overlappe

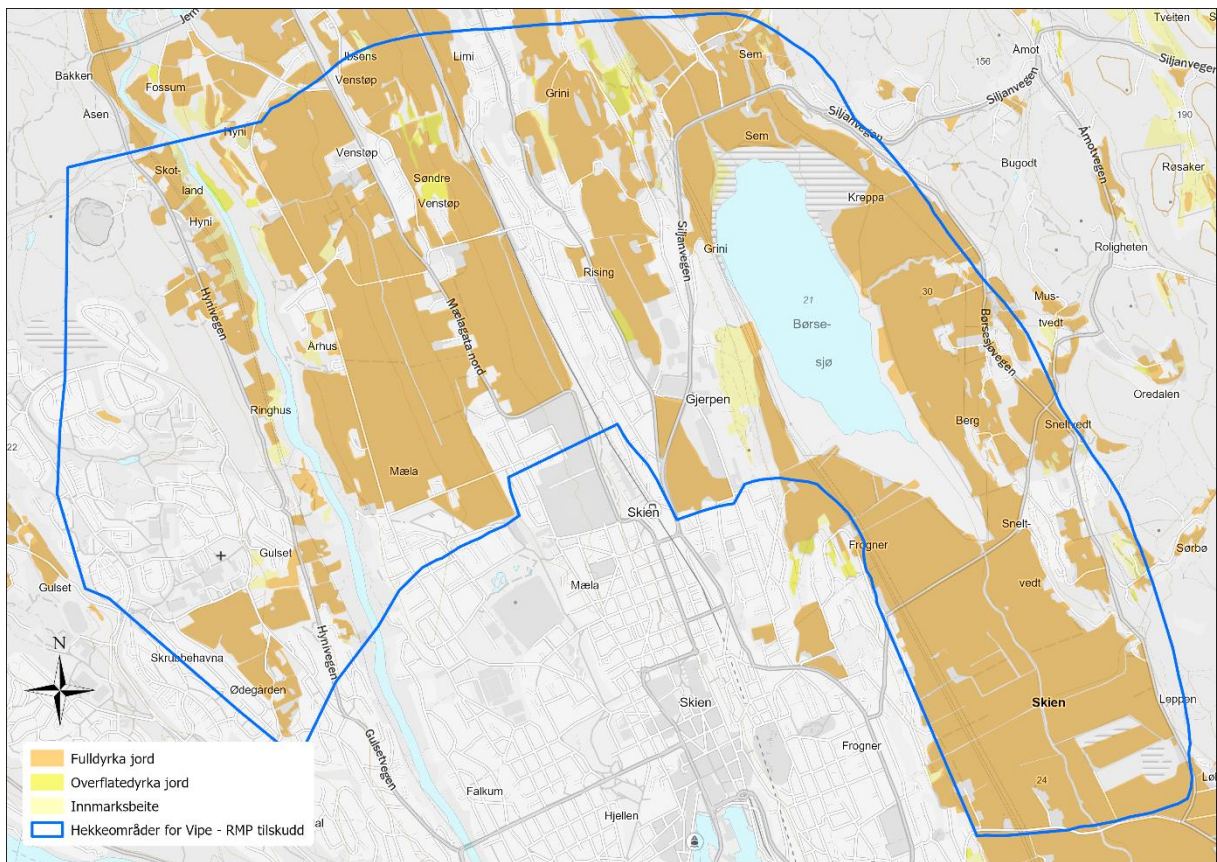
Oversikt over tiltak som kan kombineres på samme areal																																				
	§ 4	§ 6	§ 7	§ 8	§ 10	§ 11	§ 11	§ 13	§ 14	§ 17	§ 17	§ 19	§ 19	§ 20	§ 21	§ 22	§ 23	§ 24	§ 25	§ 26	§ 27	§ 28	§ 29	§ 30	§ 31	§ 32	§ 33	§ 34	§ 35	§ 36						
§ 4 Drift av bratt areal	●																																			
§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark		●																																		
§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark			●																																	
§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap				●																																
§ 10 Slått av slåttemark					●																															
§ 11 Skjøtsel av trua naturtyper (slått)						●																														
§ 11 Skjøtsel av trua naturtyper (beiting)							●																													
§ 13 Soner for pollinerende insekter								●																												
§ 14 Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl									●																											
§ 17 Skjøtsel av automatiske fredete kulturminner (slått)										●																										
§ 17 Skjøtsel av automatiske fredete kulturminner (beiting)											●																									
§ 19 Skjøtsel av kulturhistoriske områder (slått)												●																								
§ 19 Skjøtsel av kulturhistoriske områder (beiting)													●																							
§ 20 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskap														●																						
§ 21 Ingen jordarbeiding om høsten															●																					
§ 22 Gras på arealer utsatt for erosjon																●																				
§ 23 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer																	●																			
§ 24 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster																		●																		
§ 25 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker																			●																	
§ 26 Grasdekt kantsone i åker																				●																
§ 27 Nedlegging av husdyrgjødsel																					●															
§ 28 Nedfelling av husdyrgjødsel																						●														
§ 29 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange																							●													
§ 30 Ugrasharving i korn og frøvekster																								●												
§ 31 Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer																									●											
§ 32 Fangvekster som underkultur																										●										
§ 33 Fangvekster sådd etter høsting																											●									
§ 34 Bruk av egenprodusert kompost																												●								
§ 35 Spredning av biokull																													●							
§ 36 Miljøavtale																														●						

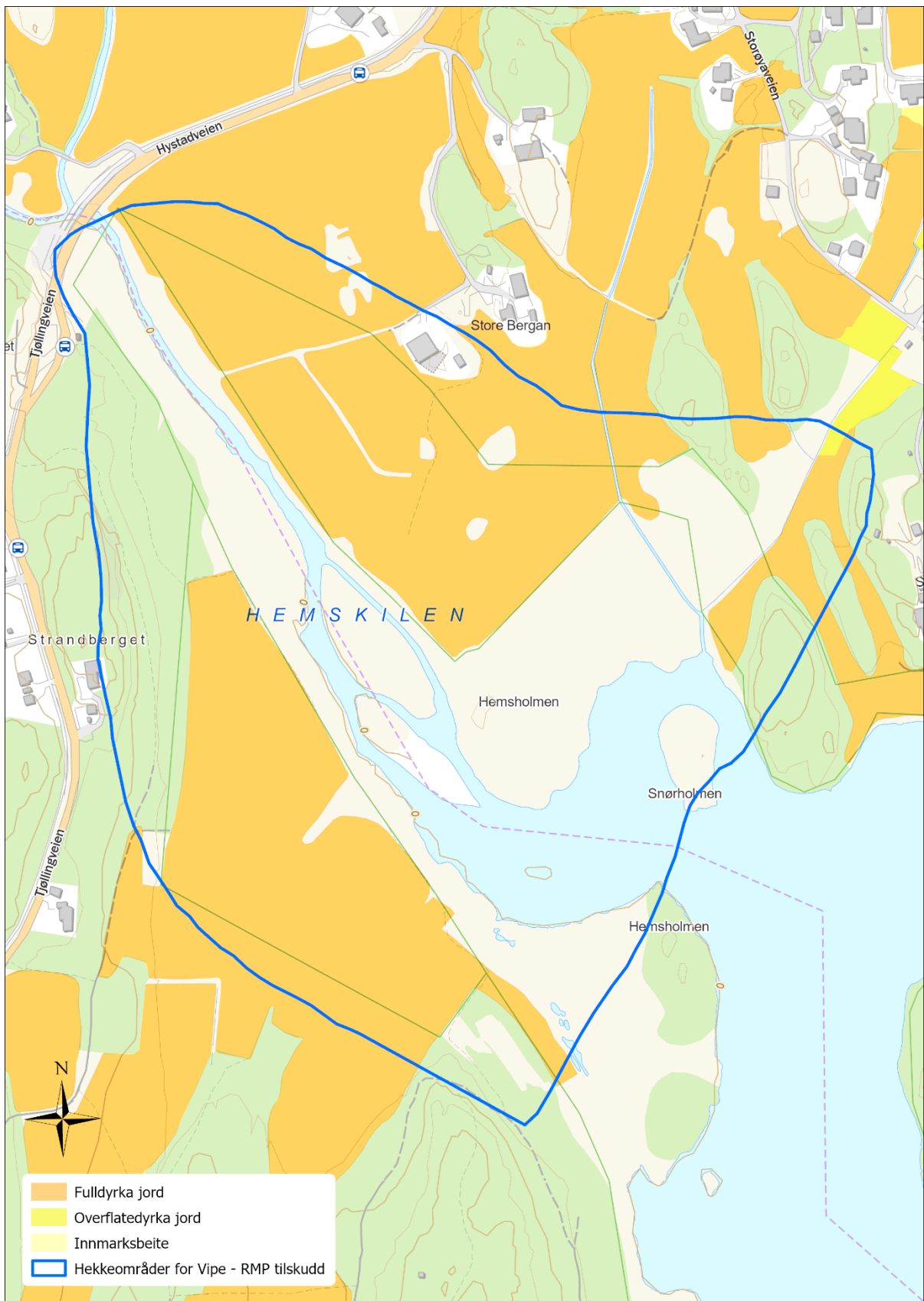
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl - tiltaksområde Borre vannet, Horten

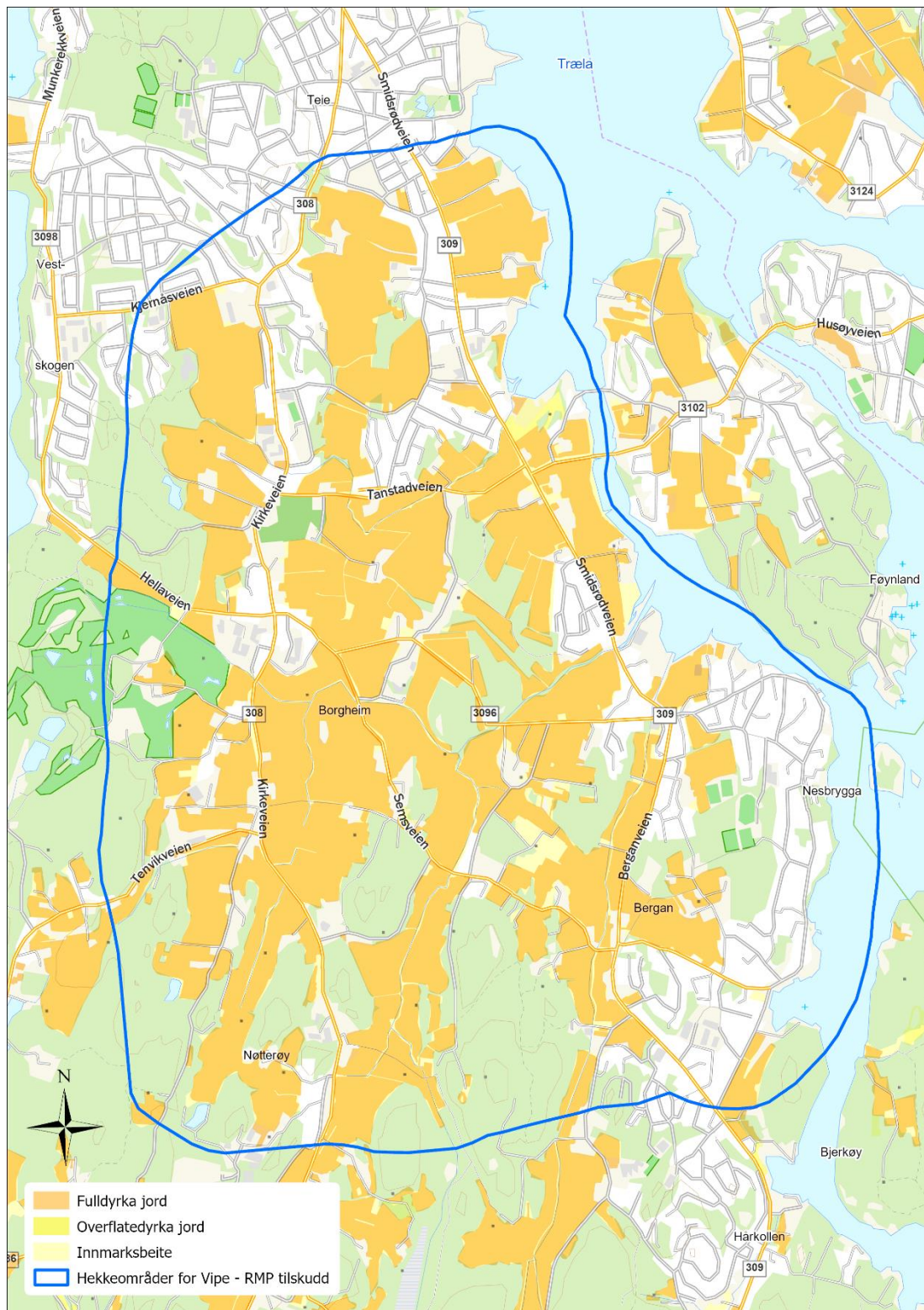
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl – tiltaksområde Børsesjø, Skien

Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl - tiltaksområde Hemskilen, Sandefjord/Larvik

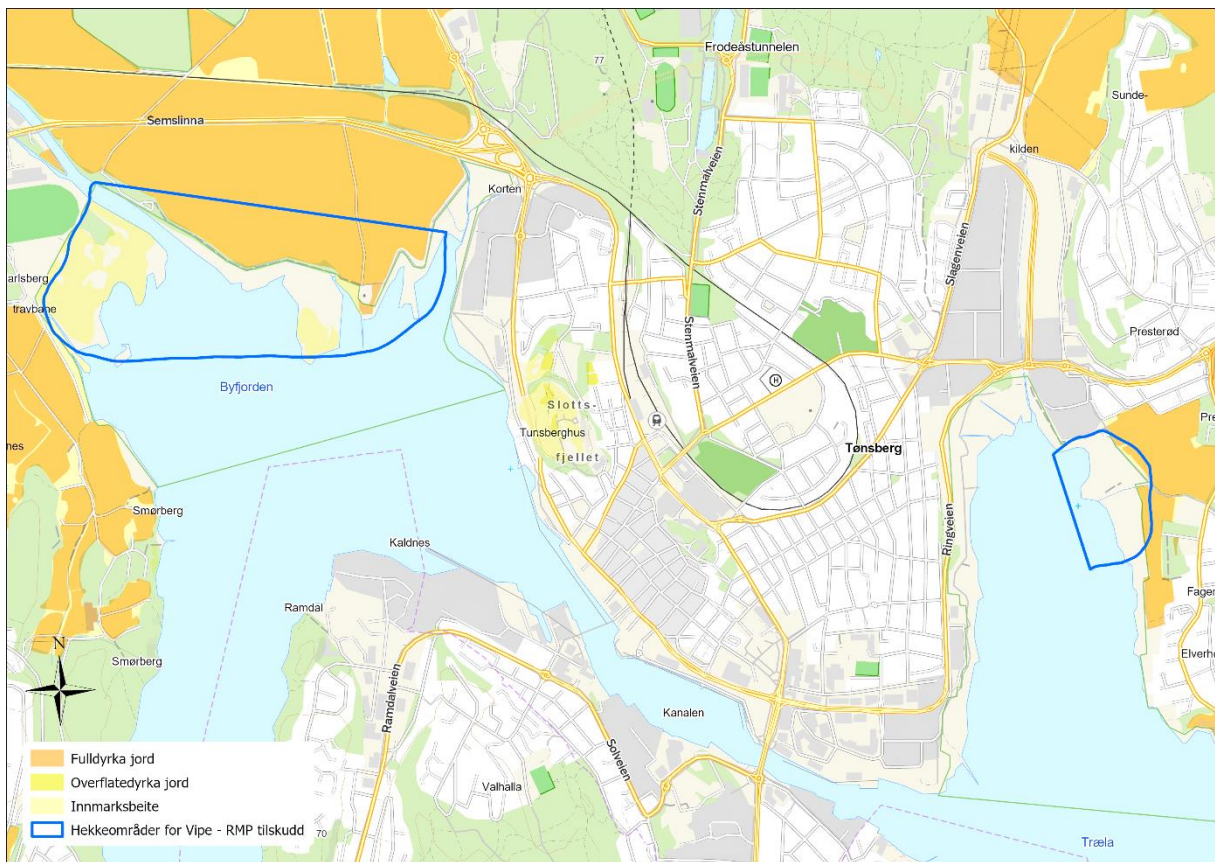
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl - tiltaksområde Nøtterøy

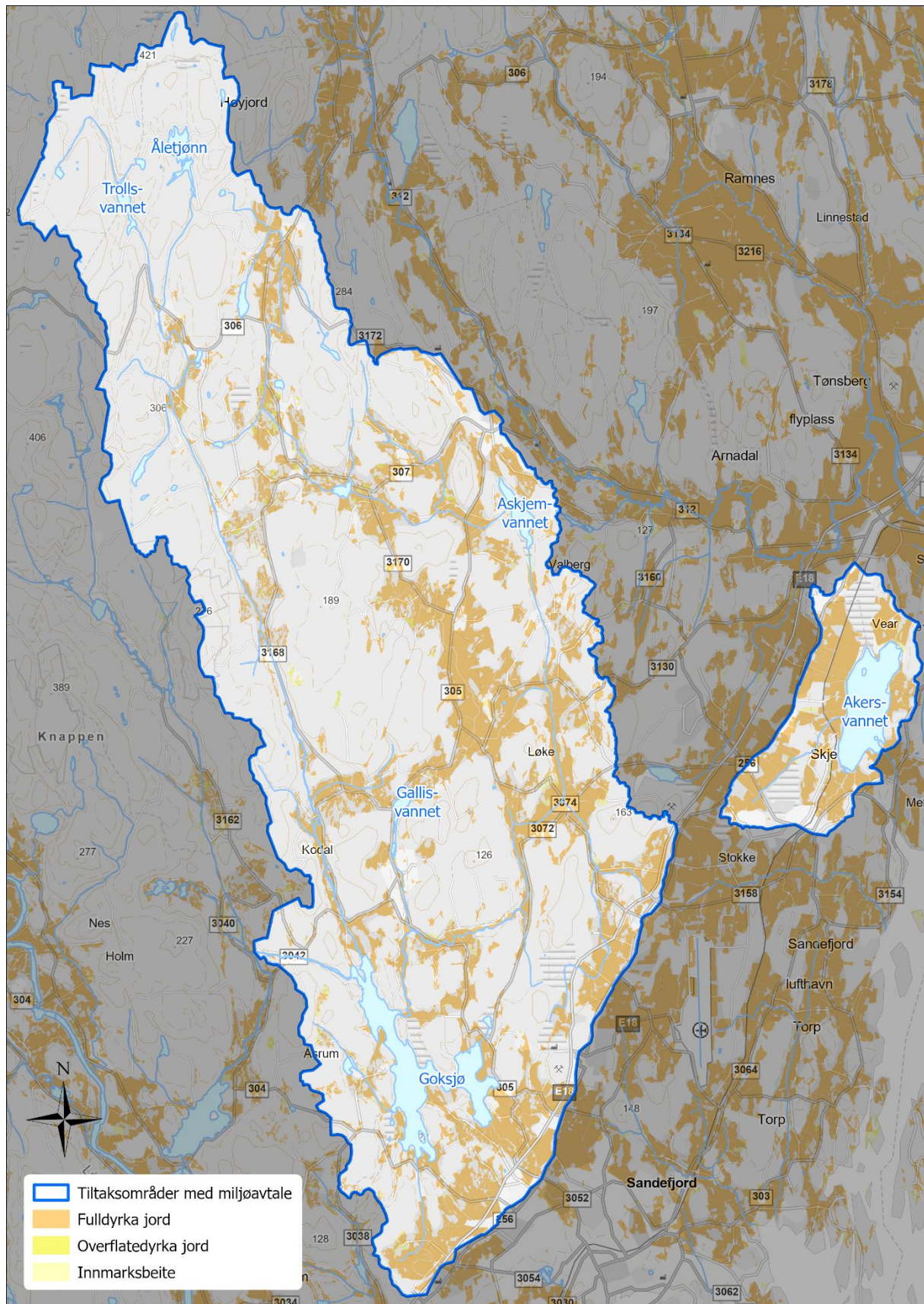
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl - tiltaksområde Sandebukta

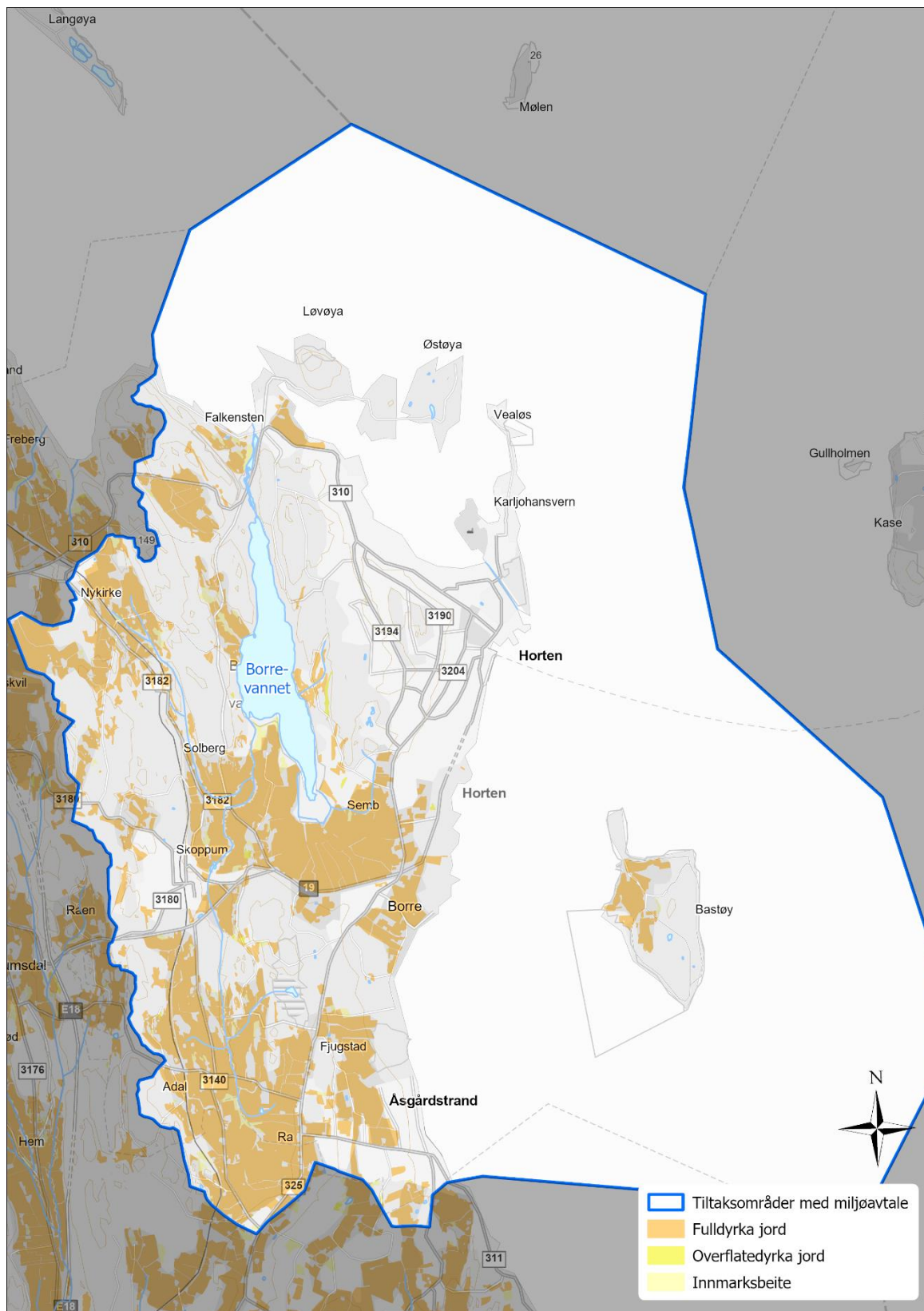
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl - tiltaksområder Presterød-kilen og Ilene, Tønsberg

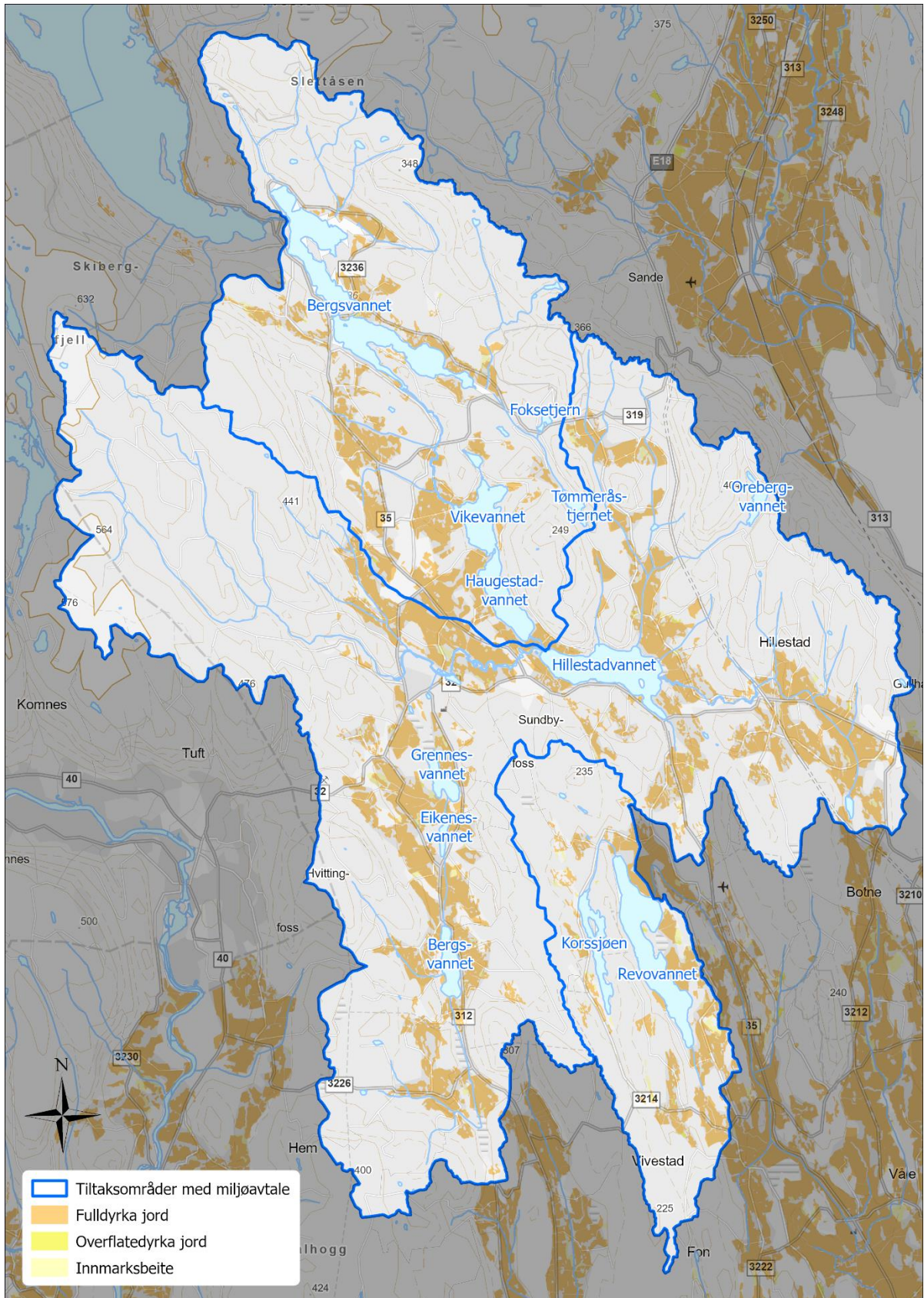
Miljøavtale – tiltaksområder Akersvannet & Goksjø, Sandefjord

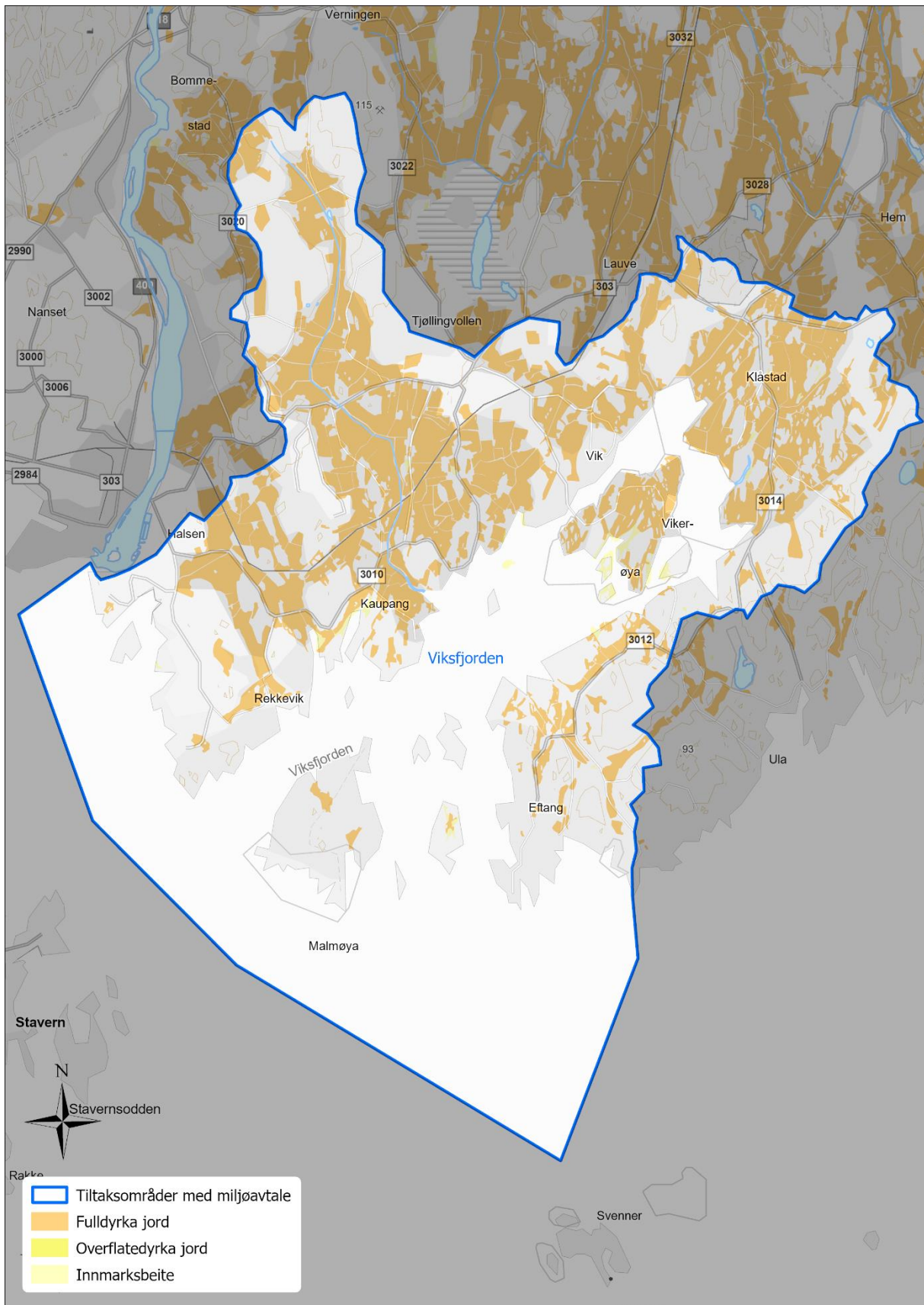
Miljøavtale - tiltaksområde Borrevannet, Horten

Miljøavtale – tiltaksområder Bergsvannet, Hillestadvannet & Revovannet

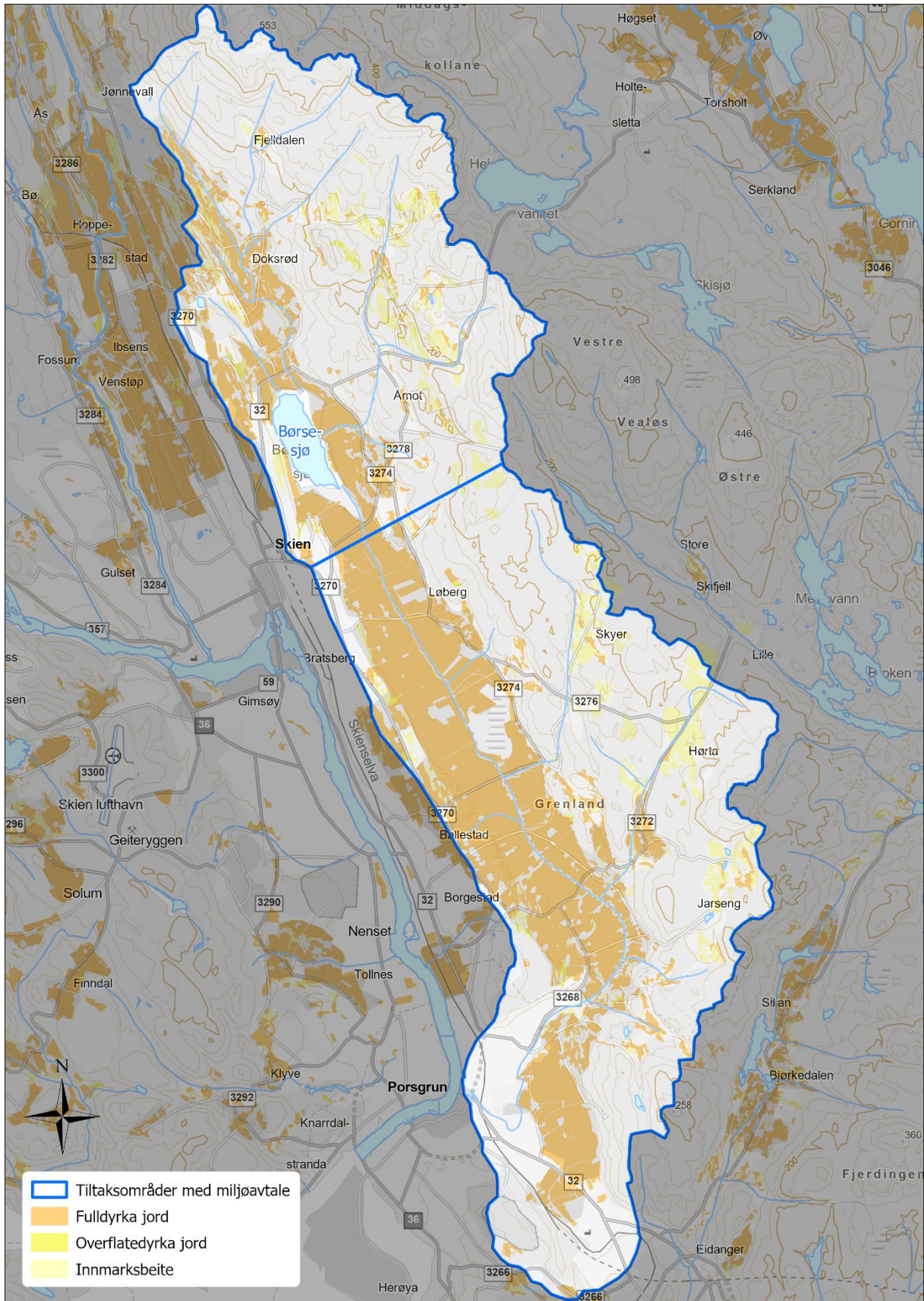
Miljøavtale – tiltaksområde Viksfjorden, Larvik

- Tiltaksområder med miljøavtale
- Fulldyrka jord
- Overflatedyrka jord
- Innmarksbeite

Miljøavtale - tiltaksområder Børsesjø og Leirkup, Skien

Veiledning til gårdskompostering

Gårdskompost er til eget bruk. Den er egenprodusert eller produsert i samarbeid med andre landbruksforetak som inngår i et gårdssamarbeid.

Ansvarlig for gårdskompostering skal sørge for å begrense fare for spredning av farlige skadegjørere, uønsket smitte og avrenning av næringsstoffer gjennom en forsvarlig gjennomføring av komposteringsprosessen. Her er tips og veiledning til deg som komposterer på egen gård.

Opphavsmateriale

- Notere opplysninger om råvarer/opphavsmateriale (se Råvaredokument). Strengest krav til dokumentasjon av opphavsmateriale som ikke er fra egen gård eller gårdssamarbeid.
- Føre logg over temperatur i kompostrankene (Se Komposteringslogg).

Kompostplassen

- Kjørefast underlag, for eksempel grasmark eller gårdsvei inntil grasmark, som ikke gir lekkasje av næringsstoffer til vann og vassdrag
- 3-5% fall i rankeneslengderetning
- Mulighet for tilføring av vann
- Mulighet for tildekking

Tips til sammensetning av komposten

- 30-40 % strukturmateriale (høyt C/N), «Brunt materiale». Legg noe i bunn av rankene. Kvernet/vridd lauvtrevirke er best og helst i 4-5 cm diameter.
- Opp til 30–40 % friskt materiale/grønt (middels C/N), hvorav gjerne litt unge kvist (grønn)
- 10-30 % husdyrgjødsel eller lignende (lavt C/N)
- Gjerne 10 % god kompost, startkultur (hygienisert)
- Gjerne opp til 10 % leirholdig, steinfri jord (binder næring og ammoniakk)
- C/N = 30 som utgangspunkt i den samlede massen er ideelt
- Dersom du ikke har tilgang til husdyrgjødsel, er det en fordel å tilsette litt hagekalk/dolomittkalk. Det gir gode egenskaper til komposten.

Foto: Statsforvalteren i Oslo Viken

Komposteringen

- Rankene bør legges opp lagvis med tørt materiale i bunn med samme innhold fra ende til ende (lengderetning)
- Del opp store bestanddeler for å få raskere nedbryting og bedre kompostering
- Kompostranken må tilpasses utstyret som brukes for vending. Maksimum høyde på ranken er 2 meter og maksimum bredde på ranken er 4 meter
- Rankene vendes fortrinnsvis med rankevender, alternativt annen redskap. Hensikten er å få blandet materialet godt, få inn O₂ og ut CO₂
- Kompostranken vendes når alt materialet er lagt opp. Så vendes ranken igjen når temperaturen, målt 1/3-del ned fra toppen, midt i ranken er 55-60°C
- Temperaturen bør være over 55 °C i minimum 3 dager (hygienisering). Bruk komposteringslogg. Ta du mot råvare/materiale fra andre utenfor gården eller gårdssamarbeid er det krav på temperaturlogg og dokumentasjon på innhold/opphavsmateriale. Den er en fordel med tanke på sykdommer, snyltere osv. at du har temperatur på komposten over 55 °C i minimum 3 dager for plantehelsen din, det omfatter også egne grønnsaker og gårdsavfall.
- Finn noen målepunkter på rankene som du bruker hver gang. Mål hver dag den første tiden
- Komposten skal være fuktig men ikke våt, 55-60% fuktighet er bra. Om du tar en neve kompost så skal du kunne klemme ut et par dråper vann
- Om komposten er for tørr, er det mest effektivt å filføre vann under vending
- Rankene kan trenge dekking med pustende duk (kompostduk) til beskyttelse mot for mye nedbør eller uttørking
- Det er lurt å sjekke komposten med en spiretest til slutt

Framgangsmåte spiretest av kompost

- Ta to like store syltetøyglass eller lignende med lokk (f.eks. Norgesglass)
- Fyll opp syltetøyglassene til en 1/3 del med kompost
- Legg karsefrø oppå komposten og fukt godt
- Skru på lokk på det ene av syltetøyglassene. La de andre stå uten lokk.
- Sette begge flassene i vinduskarmen i sola og la spire.

Hvis det er misvekst i de to glassene, er det mye spirehemmende stoffer i komposten. Det vil si at komposten ikke er moden ennå.

Hvis det er misvekst bare i glasset med lokk på, er det mindre spirehemmende stoffer i komposten, men komposten er fortsatt ikke helt moden.

Dersom det er god vekst i begge glassene, er komposten moden og klar til bruk.

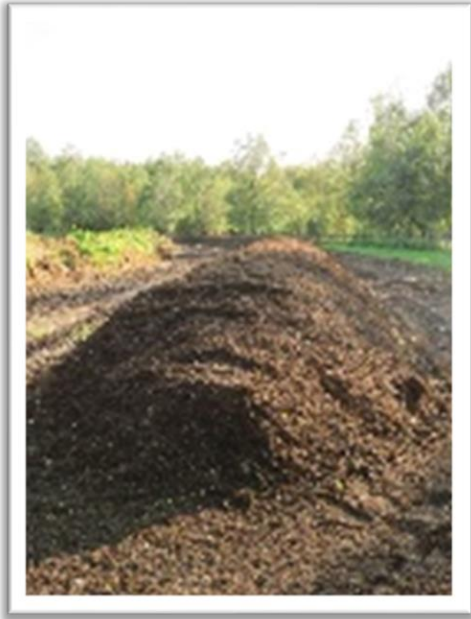

Foto: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Kompost inneholder næring, men næringsinnholdet er avhengig av hva du har tilsatt i komposten og det kan variere mye mellom årene.

Det er ikke næringstilførsel til plantene som er det primære målet for dette RMP tiltak, men å tilføre mer karbonrik næring til de jordlevende organismene. Det er gunstig for sopp og andre organismer som ikke foretrekker raskt fordøyelig næring. Kompostens komplekse organiske forbindelser understøtter en høy biodiversitet i større grad enn kunstgjødsel og næringsrik husdyrgjødsel.

Tiltaket gir også en god mulighet til å bruke halm- og andre rundballer som ikke blitt solgt eller ikke er egnet som dyrefôr, hestemøkk fra et nabostall etc.

Gjeldende regelverk er i hovedsak

[Forskrift om gjødselvarer mv av organisk opphav](#)

[Forskrift om animalske biprodukter \(ABP\)](#)

[Forskrift om floghavre](#)

[Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere](#)

Komposteringslogg

Gårdsnavn _____ Gårds og bruksnummer _____

Ranke nr./sted _____

Innhold i ranke	
Materiale _____	Volum _____
Materiale _____	Volum _____
Materiale _____	Volum _____
Materiale _____	Volum _____
Materiale _____	Volum _____
Materiale _____	Volum _____

Gjør målinger flere steder i hver ranke, og helst på samme sted hver gang

Dato	Temp C	Fuktighet (tørr, våt, ok)	Lukt (jord, lite lukt, råttent, surt)	Kommentar (f. eks vending, vanning, vaarforhold)	Navn (sign)

Mal for råvaredokument

For innhenting/leveranse og beskrivelse av råvarene/råmaterialene til bruk i egenprodusert kompost

Avsender (navn, adresse, evt gårds-og bruksnr.)

Mottaker (navn, adresse, evt gårds-og bruksnr.)

Transportør - dersom annen en oppe (navn, adresse)

Beskrivelse av råvare/råmateriale. Innhold beskrives og risikovurderes i forhold til spredning av smitte og ugras, regulert gjennom lov. Skriv opp gjødsel fra hvilken dyreart, strø, fôr som er brukt, annet relevant. Foreta mottakskontroll. Denne delen kan også brukes til beskrivelse av råvare fra egen drift.

Mengde/Volum.....

Mengde/Volum.....

Mengde/Volum.....

Mengde/Volum.....

Signatur

Avsender (blokkbokstaver).....

Avsender (underskrift).....

Sted..... Dato.....

NB! Samme råvaredokument kan, om ønskelig, brukes på alt likt materiale fra samme kilde. Om innholdet i råvaren/råmaterialet endrer seg vesentlig, skal nytt råvaredokument fylles ut.

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Vestfold og Telemark

Hjemmel: «LOV-1995-05-12-23-§3, LOV-1995-05-12-23-§18, FOR-2018-11-23-1751 delegering av myndighet til statsforvalteren etter jordloven § 18 gitt av Landbruks- og matdepartementet»

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, jord og jordhelse, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt å redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder i Vestfold og Telemark fylke.

§ 3 Grunnvilkår

Tilskudd etter denne forskriften kan gis til

- a) foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret eller gjennomført klimarådgiving siden forrige søknadsfrist. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
- b) beitelag for drift etter § 5 Drift av beitelag. Med beitelag menes i denne forskriften sammenslutninger som er registret som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Kapittel 2 Kulturlandskap

§ 4 Drift av bratt areal

Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet.

Tilskuddet gjelder i Telemark.

Tilskuddet gis ikke til beiting eller beitepussing alene.

Tiltaksklasser: overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5, beiting i kombinasjon med beitepussing 1:3, beiting i kombinasjon med beitepussing 1:5.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 5 Drift av beitelag

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3b.

Beitelagene må ha minst to medlemmer, og årlig rapportere om driften til Statsforvalteren.

Småfe på utmarksbeite skal ha tilsyn minst en gang per uke, og storfe på utmarksbeite skal ha tilsyn minimum to ganger per uke.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Tilskuddet gjelder i disse områdene:

Telemark: Kartfestede områder valgt ut i hver kommune, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

Vestfold: Innmarksbeiter, marginale fulldyrka og overflatedyrka arealer på ravinebeiter, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

Det kan bare utbetales ett tilskudd til samme areal innenfor verdifulle jordbrukslandskap i innmark etter §§ 6 og 8.

Arealet skal være godt nedbeitet minst en gang i løpet av sesongen.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Tilskuddet gjelder for beiting på øyer uten broforbindelse og for beiting i naturvernområder langs kysten øst for riksveg E-18.

Beitingen skal foregå i minimum seks uker før 15. oktober. Det skal være minst to dekar beitbart areal per småfe og minst fem dekar beitbart areal per storfe/hest. Det skal foreligge skriftlig beiteavtale mellom grunneier og dyreholder.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr.

§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap

Det kan gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Tilskuddet gjelder for følgende områder i Telemark: kartfestede områdene med verdifulle jordbrukslandskap valgt ut i hver kommune, og gammel kulturmark istandsatt med SMIL tilskudd.

Det kan bare utbetales ett tilskudd til samme areal innenfor verdifulle jordbrukslandskap i innmark etter §§ 6 og 8.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 9 Skjøtsel av gårdsdammer

Det kan gis tilskudd for slått, rydding eller beiting for å hindre gjengroing av gårdsdammer. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet.

Tilskuddet utmåles per stykk.

Kapittel 3 Biologisk mangfold

§ 10 Slått av slåttemark

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Tilskuddet gjelder ikke for slåttemarker som mottar støtte til skjøtsel fra miljøforvaltningen.

Tiltaksklasse: svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 11 Skjøtsel av trua naturtyper

Det kan gis tilskudd for slått eller beiting av trua naturtyper i jordbrukslandskapet som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet i naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Tilskudd kan gis til de trua naturtypene seminaturlig eng (hagemark og naturbeitemark), strandeng, slåttemyr, åpne sandområder og åpen grunnlendt kalkmark.

Tilskudd kan også gis til fjerning av fremmede skadelige arter i naturtypene nevnt i annet ledd.

Tiltaksklasse: Slått/rydding, beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 12 Skjøtsel av styvingstrær

Det kan gis tilskudd for styving av trær som er gjennomført på en skånsom måte slik at trærnes særpreg og biologiske mangfold blir ivaretatt.

Tilskuddet gis det året treet blir styvet.

Tilskuddet utmåles per stykk.

§ 13 Soner for pollinerende insekter

Det kan gis tilskudd til å så pollinatorvennlige frøblandinger og/eller skjøtte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal eller soner som grenser til jordbruksareal. Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen. Frøblandingen skal ikke inneholde arter som er vurdert til å ha potensielt høy risiko, høy risiko eller svært høy risiko jamfør Fremmedartslista. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler.

Tilskuddet kan gis til kantsoner på eller langs åkerarealer og på eller rundt åkerholmer. Tilskuddet gis ikke til kantsoner på eller langs grasarealer.

Bredden på stripen som skal etableres eller skjøttes skal være minimum 2 meter. Øvre grense for tilskudd per foretak er for 2 000 meter.

Tiltaksklasse: Egen stripe, generell frøblanding; Egen stripe, regional frøblanding; Tilgrensende kantsone.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 14 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

Det kan gis tilskudd for å legge til rette for hekking og beiting av fugler på eller i tilknytning til jordbruksarealer.

Tilskuddet kan gis til tilrettelegging for hekking og beiting av vipper på utvalgte arealer ved Børsesjø, Hemsken, Borrevannet, Sandebukta, Presterødkilen, Ilene og på Nøtterøy.

Tilrettelegging for vipe på jordbruksareal må være innmeldt til Statsforvalterens miljøavdelingen innen 31. desember året før gjennomføring av tiltaket. Tilskuddet kan gis til arealene og tiltak som er i samsvar med skriftlig avtale med Statsforvalteren per lokalitet.

Tiltaksklasser: Høy tilrettelegging, lav tilrettelegging

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 4 Kulturminner og kulturmiljøer

§ 15 Drift av seter

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal vare minst fire uker per sesong. Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk, 25 liter geitemelk eller 15 liter sauemelk i døgnet per seter.

Som seter regnes i denne sammenhengen et produksjonssted for melk med husvære for folk og bufe, som bare er egnet for bruk i sommersesongen og som benytter et annet ressursgrunnlag enn arealene i nærhet til gården.

Tiltaksklasser: levering til meieri, 4–6 uker; levering til meieri, 6 uker eller mer; egen foredling, 4–6 uker; egen foredling, 6 uker eller mer.

Tilskuddet utmåles per seter, og fordeles på antall foretak som har dyr på setra.

§ 16 Besøksseter

Det kan gis tilskudd for seterdrift tilrettelagt for turisme i form av bevertning, formidling, overnatting eller kulturtilbud.

Setra/stølen skal være bebodd i minst 4 uker av setring-/stølsperioden. Det skal melkes minst to kyr eller ti geiter daglig.

All produksjon på setra skal loggføres og skje i samsvar med krav fra Mattilsynet. Drifta skal ha klar tilknytting til tradisjonell lokal seterkultur.

Setra skal være åpen for turister. Det skal kunngjøres på hensiktsmessig måte når setra er i drift. Det skal føres gjestebok over besøkende.

Tilskuddet utmåles per seter, og fordeles på antall foretak som har dyr på setra.

§ 17 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Tilskudd kan gis til skjøtsel på eller rundt gravhauger, gravfelt, helleristninger, hustufter og veifar.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 18 Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer

Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs steingjerder og bakkemurer som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet.

Tiltaksklasse: bakkemurer, steingjerder.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 19 Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Det kan gis tilskudd for beiting, slått eller rydding av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som er gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivaretatt.

Tilskuddet kan gis i utvalgte områder innenfor Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) i Vestfold og Telemark fylke.

Tiltaksklasser: beiting, slått/rydding.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 5 Friluftsliv

§ 20 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet

Det kan gis tilskudd for vedlikehold og merking av turstier som grenser til eller ligger på jordbruksareal. Det gis kun tilskudd for delen av stien som går over jordbruksareal. Turstien skal være åpen for allmenn ferdsel.

Turstien skal være godt merket, og porter og gjerdeklyv skal være godt vedlikeholdt.

Tiltaksklasse: Lav tilrettelegging.

Tilskuddet utmåles per meter.

Kapittel 6 Avrenning til vann

§ 21 Ingen jordarbeiding om høsten

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster dersom arealet ikke jordarbeides om høsten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret. Halmen på disse arealene skal ikke brennes.

Tiltaksklasse: erosjonrisikoklasse 1, erosjonsrisikoklasse 1 med dråg, erosjonsrisikoklasse 2, erosjonsrisikoklasse 2 med dråg, erosjonsrisikoklasse 3, erosjonsrisikoklasse 4.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 22 Gras på arealer utsatt for flom og erosjon

Det kan gis tilskudd for å dyrke flerårige vekster på åkerarealer som er særlig utsatte for flom og erosjon. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret. Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli.

Tilskuddet gjelder for kornområder i erosjonsklasse 3 og 4 og kun i prioriterte områder. Med prioritert område menes dyrka mark under marin grense.

Foretaket må være berettiget produksjonstilskudd til korn eller annen åpen åkerkultur på minimum 20 dekar det samme året for å kunne motta tilskuddet.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 23 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer

Det kan gis tilskudd for flomutsatte og vassdragsnære arealer som ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret. Tilskuddet kan gis som et tillegg til arealer som oppfyller vilkårene etter § 21 ingen jordarbeiding om høsten.

Tilskuddet gjelder for flomutsatt areal.

Flomutsatt areal er arealer som oversvømmes jevnlig, minst én gang hvert 10. år, i forbindelse med høy vannføring i vassdragene.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 24 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster

Det kan gis tilskudd for å direkteå høstkorn og høstoljevekster.

Tilskuddet gjelder i hele fylket.

Tiltaksklasser: lett harving etterfulgt av såing, direktesådd høstkorn og høstoljevekster.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 25 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i dråg på åkerarealer. Grasdekket skal ha en bredde på minimum seks meter.

Tilskudd kan også gis for grasdekke på tvers av fallet i lange hellinger. Grasdekket skal ha en bredde på minimum to meter.

Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret. Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli.

Tilskuddet gjelder i hele fylket.

Tiltaksklasser: korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 26 Grasdekt kantsone i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på åkerareal.

Sonen det gis tilskudd for skal som minimum være der hvor helningsforholdene tilsier at det er økt risiko for at avrenning fra åkeren når ut i vassdraget. Sonen skal ha en bredde på minimum åtte meter, målt fra vassdragets normalvannstand, der minst seks meter ligger på fulldyrka areal.

Avstanden fra vassdragets normalvannstand til der hvor kantsonen starter skal ikke være mer enn 8 meter. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret. Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes, og skal slås, beites eller pusses i søknadsåret. Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli.

Tilskuddet gjelder i hele fylket.

Tiltaksklasser: korn/oljevekster/belgvekster/fôrmais, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

Kapittel 7 Utslipp til luft

§ 27 Nedlegging av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret.

Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Tiltaksklasser: nedlegging i voksende kultur, nedlegging og nedmolding innen 2 timer i åpen åker, nedlegging og nedmolding innen 18 timer i åpen åker.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 28 Nedfelling av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret.

Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, og gjødselmengde spredd per dekar.

Tiltaksklasser: nedfelling i voksende kultur, nedfelling i åpen åker.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 29 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 26 nedlegging av husdyrgjødsel eller § 27 nedfelling av husdyrgjødsel.

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Tiltaksklasse: bruk av tilførselsslange.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 8 Plantevern

§ 30 Ugrasharving i korn og frøvekster

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes plantevernmidler mot ugras før høsting, unntatt mot floghavre, hønsehirse eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønner.

Økologiske arealer og arealer i karens som mottar produksjonstilskudd for økologisk drift er ikke tilskuddsberettiget.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 31 Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flemming i radkulturer. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris.

Økologiske arealer og arealer i karens som mottar produksjonstilskudd for økologisk drift er ikke tilskuddsberettiget.

Tiltaksklasse: flemming, mekanisk ugrasbekjempelse.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 9 Jord og jordhelse

§ 32 Fangvekster som underkultur

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd i voksende kulturer av korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten. Det er tillatt å spre egenprodusert kompost etter § 34 bruk av egenprodusert kompost. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret.

Tilskuddet gjelder i hele fylket.

Tiltaksklasser: hovedvekst korn/oljevekster/belgvekster/ fôrmais, hovedvekst grønnsaker/poteter.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 33 Fangvekst sådd etter høsting

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd etter tidlig høsting av korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret.

Tilskuddet gjelder i hele fylket.

Ved dyrking av tidligvekster påfølgende år skal arealet ikke jordarbeides før 20. oktober.

Det er tillat med grunn harving eller utjevning av såbed etter høsting, for å sikre god etablering av fangveksten.

Tiltaksklasser: hovedvekst korn/ oljevekster/ belgvekster/ fôrmais, hovedvekst grønnsaker/poteter.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 34 Bruk av egenprodusert kompost

Det kan gis tilskudd til spredning av kompost som er egenprodusert. Komposten kan spres om våren eller i en godt etablert fangvekst i henhold til § 32 fangvekster som underkultur. Det skal spres mellom 0,5–1,5 tonn kompost per dekar. Frist for tilførsel er 1. september i søknadsåret.

Beskrivelse av komposteringsmetoden som er brukt skal kunne legges frem ved kontroll. Komposten skal ha temperaturlogg som viser at temperaturen har vært over 55°C i mer enn tre dager. Opphavsmaterialet skal dokumenteres.

Foretaket skal ha dokumentasjon som viser tilførselsdato, hvor det er tilført kompost og kompostmengde spredd per dekar.

Tilskuddet utmåles i dekar.

§ 35 Spredning av biokull

Det kan gis tilskudd til spredning av biokull i åpen åker. Biokullet skal nedmoldes etter spredning. Innkjøpt biokull må tilfredsstille de europeiske kvalitetskravene for EBC. Egenprodusert biokull må lages av organisk materiale fra gården.

Tilskuddet avgrenses til maksimalt 1 000 kg per foretak. Det forutsettes at biokullet har minimum 75 % tørrstoff.

Tilskuddet utmåles i kg og skal tegnes i kart.

Kapittel 10 Miljøavtale og klimarådgiving

§ 36 Miljøavtale

Det kan gis tilskudd for foretak som gjennomfører en kombinasjon av tiltak for styrket miljøinnsats.

Tilskuddet gjelder i nedbørfeltene/tiltaksområdene Bergsvannet i Eidsfoss, Hillestadvannet, Revovannet, Borrevannet, Akersvannet, Goksjø, Viksfjord, Børsesjø og Leirkup.

Tilskuddet gjelder for arealene med åpen åker et foretak driver innenfor disse områdene.

Tiltaksklasser: Trinn 1

Tilskuddet utmåles per dekar.

Trinn 1: For å få tilskudd må følgende tiltak være gjennomført i de kulturene eller på de arealene som er aktuelle for det enkelte foretak

- a) Fulldyrka jord med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsklasse 3 eller 4) skal ikke jordarbeides om høsten, med unntak av arealer til høstkorn og høstoljevekster der lett harving etterfulgt av såing er tillatt, jf. § 24
- b) Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten, med unntak av dråg i høstkorn og høstoljevekster der lett harving etterfulgt av såing er tillatt, jf. § 24
Sonen som ikke jordarbeides må ha en bredde på minst seks meter
- c) Det skal være kantsoner langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord. Kantsonen skal være minimum 8 meter bredt målt horisontalt fra vassdragets normalvannstand, jf. § 26
- d) Det skal være fangvekst i eller etter korn, oljevekster, belgvekster, radkulturer eller mais på minst 20 % av arealet, jf. §§ 32 eller 33
- e) Høstkorn og høstoljevekster skal direktesås eller sås etter lett harving, jf. § 24
- f) Ved delgjødsling av korn og oljevekster skal det ikke benyttes fosfor, med unntak av økologiske arealer og arealer i karens.

§ 37 Klimarådgivning

Det kan gis tilskudd for klimarådgivning som er gjennomført i en søknadsperiode, fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret. Tiltaksplan for utført rådgivning må vedlegges søknaden. Tiltaksplanen skal være underskrevet av rådgiver.

Med klimarådgivning menes rådgivning som i størst mulig grad tar for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser fra alle gårdens produksjoner, med sikte på å gjennomføre klimatilpasning. Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivningen. Tilbydere av klimarådgivning skal være godkjent av Landbruksdirektoratet.

Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgivning i flere søknadsperioder, skal det utarbeides ny tiltaksplan som redegjør for gjennomførte tiltak fra forrige tiltaksplan.

Tiltaksklasser: to-til-en rådgivning, en-til-en rådgivning, grupperådgivning.

Tilskuddet kan kun utmåles for én gjennomført rådgivning per søknadsomgang.

Tilskuddet utmåles per stykk.

Kapittel 11 Generelle bestemmelser

§ 38 Utmåling og utbetaling av tilskudd

Tilskuddet utmåles etter satser fastsatt årlig av statsforvalteren. Tilskuddet skal kun gis det året som tiltaket blir gjennomført. Det kan gis tilskudd til tiltaket klimarådgivning som er gjennomført siden forrige søknadsfrist.

§ 39 Søknad

Foretak som søker tilskudd, skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet.

Søknadsfristen er 15. oktober. For beitelag som søker tilskudd etter § 5 Drift av beitelag er fristen 15. november.

Dersom søknad leveres etter fristene i andre ledd, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter fristens utløp. Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

Søknader om regionalt miljøtilskudd som er levert innen søknadsfristen kan endres innen 29. oktober uten reduksjon i tilskuddet. Dette gjelder ikke søknad om tilskudd etter § 5 Drift av beitelag.

§ 40 Administrasjon, dispensasjon og klage

Statsforvalteren administrerer tilskuddene etter denne forskriften.

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene om tilskudd fastsatt i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages til statsforvalteren. Vedtak fattet av statsforvalteren i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 41 Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegetninger som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

§ 42 Avkorting ved regelverksbrudd mv.

Hele eller deler av det samlede tilskuddet kan avkortes dersom foretaket

- a) uaktsomt eller forsettlig har drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet.
- b) har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller ikke har ført journal over plantevernmidler som foretaket har benyttet på arealene som det disponerer. Journalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som brukes, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.

- c) i tilknytning til jordbruksarealet det disponerer ikke har vegetasjonssone på minst to meter mot vassdrag med årssikker vannføring, målt horisontalt fra vassdragets normalvannstand. Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides.
- d) på eller i tilknytning til arealet foretaket disponerer, foretar inngrep som forringer kulturlandskapet. Det kan likevel bare avkortes for inngrep på eiendom som foretaket helt eller delvis disponerer. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

§ 43 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Dersom foretaket har oversittet de frister som kommunen, statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 41, kan tilskuddet avkortes.

§ 44 Tilbakebetaling og renter mv.

Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere utbetaling av tilskudd. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 42 Avkorting ved regelverksbrudd mv. eller § 43 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere utbetalinger av tilskudd til foretaket.

§ 45 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 29. mars 2023. Samtidig oppheves forskrift 14. mai 2019 nr. 621 om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Vestfold og Telemark.

